

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Obseg: do 9 petih vrst 1 D, od 10—16 petih vrst 1 D 50 p. večji listi: petih vrst 2 D; notice, poslane, izjave, rešitve, prekladi petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitbe ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročitih od 11 objav naprej. — Inzeratni davki posebej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se prikloni znak za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kraljeva ulica št. 5, prilifčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Besede sprejema le podpisane in zanesljive frankovane.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	v Jugoslaviji		v inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	72—	72—	132—
3	36—	36—	66—
1	12—	12—	22—

Pri morebitnem povzpetju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Univ. prof. dr. Metod Dolenc.

Odgovorni uredniki na krivih potih.

Zadnji stavek čl. 13 Vid. Ustave pravi, da spadajo vsa kaznjiva dejanja, ki je bila storjena s tiskom, pred redna sodišča. Iz tega določila je naš vrhovni sodni dvor v Zagrebu »med vrstami« čital, da porota za tiskovne zadeve pri nas ni več pristojna in da naj sodijo v teh rečeh tudi v Sloveniji samo učeni sodniki. Praksa se je s tem nazorom sprijaznila v trdni veri, da bo ta teoretično sicer nevzdržljiva interpretacija vsaj pomela z dotlejšno mizerijo in da se bo odslej moglo v časopisu oblateno čast s pridom braniti pred sodiščem. Mislijo se je, četvero učeni sodnikov bo gotovo strogo nepristransko stvar presojevalo in pomaglo do primernega zadoščenja za žaljenje časti. Pa — nista še pretekli dve leti izza nove ureditve tiskovnih pravd, že preživljamo novo, ne dosti manjšo krizo tiskovnih pravd. Svoj izvor pa ima ta kriza v inštitutu odgovornega uredništva.

Pri nas je odgovornost za tiskovne delikte urejena po pruskem sistemu, dočim imajo v Srbiji boljši belgijsko-francoski sistem. Po slednjem naj vsaki pisec podpisuje svoje tiskane izjave, če pa se pisec ne podpisuje, naj odgovarja urednik za storila-pisca in se kaznuje kakor tak za delikt po tiskovnem zakonu. Tako ostane kleveta vedno kleveta in se kaznuje na tožbo privatne osebe z zaporom od 1 meseca do 1 leta in z odškodninsko globo od najmanj 500 dinarjev, pa najsi je urednik še tako nasel svojo izveštilcu ali pa ni ni vedel, da je kleveta prišla v njegov časnik! Pri nas pa mora razžaljenec, da doseže obsodbo radi klevete, vse to dokazati, kar zahteva splošni zakon za dotični delikt, prav tako, kakor da ne bi bil s tiskom storjen. Direktno dokaz krivca pisca je pri nepodpisanih člankih skoro nemogoče: kajti redakcije rokopise sproti uničijo. Odgovorni urednik pa se odreže, da je članek s kleveto prišel brez njegove vednosti v list in namesto, da bi se ga kaznovalo radi klevete, kaznuje se ga samo radi tega, ker ni dovolil pazil, da ne pride kleveta v list, to pa seveda vedno le radi prestopka in veliko blažje, pri žalitvah zasebnikov samo v denarju do 2000 Din.

Imamo predpise, kdo sme biti odgovorni urednik, nikjer pa ne stoji, da to ne sme biti narodni poslanec. In to je napak! Na ta način dobimo za tiste časopise, ki si »špogajo« narodnega poslanca kakor odgovornega urednika, pravo pravcato izjemno stanje, da se radi imunitete odgovornega urednika listu in njegovim ljudem sploh ne more stopiti na prste! Za pravega, po splošnem kazenskem zakoniku odgovornega pisca se ne ve, zasledovanje odgo-

vornega urednika pa radi poslaniške imunitete ni mogoče. Nočem napadati nobene politične stranke, niti se zagajati v kakšne osebe, ali v interesu javne morale moramo vendar le dvoje povedati. Prvič: Ni možato, dostojno, prevzeti posel odgovornega urednika, če človek ve, da se ga ne more takoj na odgovor pozvati! Drugič: Motijo se vsi tisti, ki mislijo, da more imuniteta stvar dotirati tako daleč, da kaznivost odgovornega urednika sploh zastara. Po avstrijskem pravu je bila tako, pri nas pa sedaj ni več. Pri nas velja po čl. 126 poslovnika za narodno skupščino, da nastop imunitete samo odgodi početek ali nadaljni tek zastaralne dobe. Ko pa izteče imuniteta, se dotičnik vendar lahko preganja.

Pa še druge grde reči čitamo v poročilih o naših tiskovnih pravdah, ki jih ni baš malo! Tudi tukaj izrečno ugotavljam, da mi gre le za stvar, ne za osebe, in da le v interesu našega dobrega slovesa, da smo Slovenci zdrav narod, zapišem te besede: Grdo, nemožato je, pripuščati napad v časopisu, nastopiti, ko razžaljenec vloži obtožbo, dokaz resnice, a potem, ako ta izpade, izjaviti, da odgovorni urednik ni čital dotičnega članka. Res, zvečine niti odgovorni urednik ne napravi tega trika osebno, ampak prepusti ga svojemu zastopniku. Da pa taki zastopniki ne dvigajo svojega ugleda in ugleda svojega stanu v očeh tretjih, neprizadeh oseb, to leži pač na dlani.

Takim praktikam pa naj sodišča ne dajo sankcije dopustnosti in pravilnosti! Povdarjamo predvsem, da ni dano obtožitelju na prosto, ali hoče tožiti radi določenega ali le radi kupnega tiskovnega delikta, ampak obtožba radi drugonavedenega je v primeri s prvonavedenim subsidiarna veljava; sodišče mora celó ob obtožbi samo radi zanemarjanja dolžne paznosti uradno preiskati, mami ni vendar možno pristevanje krivde določenega zločina!

Sodišče pa ima tudi še drugačne predpise. Po § 245 k. pr. reda zaslišuje predsednik sodečega sodišča obtoženca o vsebini obtožbe. Če je obtoženi odgovorni urednik že v preiskavi izjavil, da prevzame za trditve v časniku odgovornost in da jih hoče dokazati — ali more pameten človek o tem dvomiti, da pri tem izključuje izgovor za nemarnost ob dolžni pažnji, da ne pride v list kaj kasnjivega? Ali odklanjanje takšnega izgovora za pametnega človeka ni potrdilo, da se je bil tisti inkriminirani članek vedoma sprejel v list? Sicer pa, če pozneje, ko se je dokaz resnice ponesrečil, odgovorni urednik prese- dišča in šele po dveh, treh razpravah iz-

javi, da članka vendar ni čital, kje pa stoji, da se mu mora to verjeti? Po zakonu ga mora v takem primeru predsednik vprašati, zakaj preklicuje svojo prejšnjo izjavo, da prevzema odgovornost itd.? Predsednik sme v takem primeru, če obtoženec navede vzroke ali če odgovor odkloni, prečitati prejšnji zapisnik z nasprotno izjavo. Pri presoji vprašanja krivde sodišče pa ni vezano na kakšno pripoznanje odgovornega urednika glede tega, ali je dotični članek čital ali ne! Tudi iz drugih dejstev — osobito tudi iz preklicanega priznanja more sodišče ugotoviti po svobodnem prepričanju tista dejstva, ki so podlaga za obsodbo radi razžaljenja časti, namreč priobčitev žaleh trditve v časniku ob zvesti, da se s takimi trditvami krati napadeni osebi čast. Če pa so da-

na taka dejstva, potem — kakor sem že gori navedel — sploh ni več moči obsoditi le radi nemarnosti ob dolžni pažnji odgovornega urednika.

Če kje, naj se tukaj roka pravice ne plaši poiskati krivca in ga kaznovati. Pravična strogost je zahteva, ki ne velja samo za posamni primer, ne, ona bodi tudi lek za splošnost, sredstvo za ozdravitev naših žalostnih razmer, ko častikraje frivolnobohotno uspevajo, — ker čast ne dobi primerne zaščite. Caveant iudices, da naše pravosodje v tiskovnih stvareh ne zdrkne na nivo — inferiornosti, caveant consules, da dobimo torej skoraj zakon, ki zabrani narodnim poslancem zlorabljati svojo imuniteto, če že moramo še dalje čakati na moderen, dober tiskovni zakon za vso državo!

konvativnih državnikov. Po drugi strani pa je ta konec Stambolijskega izpremenil obliče splošne balkanske politike. Bolgarska se je povrnila k stari, iredentistični politiki. Sanja vseh sanj ji ni več dohod na Egejsko morje, temveč Makedonija, naša jugoslovenska Makedonija. Z nami noče mirnega sožitja in vzajemnosti bratskih slovenskih držav. Ljubši so ji egoistični stiki z madžarskimi, albanskimi in italijanskimi naklepi proti jugoslovenski državi. Ne dvomimo, da bo naš narod in naša država znala najti potreben lek tudi za te nakane proti naši domovini.

Se v enem oziru zasluži konec Stambolijskega posebnega pažnja. Kaže nam, kako so mase nezanesljive in kako neizvestna je politika, ki upošteva trenutno razpoloženje seljaškega naroda. Noben drug stalež ni podvržen vplivom demagogije tako, kakor seljaški, in njegovi tribuni bi morali vedeti, da se imajo držati srednje poti in spravljive metode ter da je diktatura na ramah seljaške demokracije sila nezanesljiva. Seljaštvo nima niti bojnosti, niti razumnosti, da bi moglo dobojevati skrajne politične boje do konca. To si naj zapomnijo seljaški tribuni pri nas na Slovenskem in na Hrvaškem. Zalostno je z demokracijo, kjer državni udar ene noči uniči voljo celokupnega naroda in si jo suženjsko pokori. Bolgarsko seljaštvo je v toku 24 ur izdalo svojega voditelja! To se zna dogoditi tudi pri nas!

Dogodki na Bolgarskem.

Stambolijski mrtev.

Stambolijski je mrtev. Vesti, ki jih je razširila revolucionarna sofijska vlada o njegovi smrti, so se obistinile. Z njim izginja iz bolgarskega javnega življenja in iz balkanske mednarodne politike ena najbolj markantnih osebnosti. Ne bo odveč, ako si ob smrti velikega bolgarskega politika pred očimo splošno silo, ki so izzvale njegov tako nepričakovani padec.

Splošna revolucionarna duševnost, ki se je pojavila v evropskih narodih po svetovni vojni, je pokazala v posamnih deželah različne oblike. Na Ogrskem se je pojavila v obliki najbolj strupene proletarske diktature, v Rusiji kot splošno hrepenenje po notranjem in gnetnem odrešenju vsega človeštva, na Nemškem kot gibanje za industrijsko socializacijo in za politično republiko, v Italiji kot suženjsko posnemanje ruskega vzorca. Samo na Bolgarskem je ta duševnost obšla tamošnje prebivalstvo s čisto konkretno agrarnopolitično smerjo. Naključje je nanese, da je Bolgarska razpolagala z velikim ljudskim tribunom, Stambolijskim, ki je tekom svetovne vojne nasprotoval nemški politiki in budil v bolgarskih kmetijskih masah odpor proti vojnemu požaru. Polom bolgarske imperijalistične politike ob koncu svetovne vojne je dvignil Stambolijskega v ospredje splošne nezadovoljnosti in z veliko spretnostjo dalekovidnega in spretnega politika je usmeril boljševiško razpoloženje bolgarskih mas v agrarno-politično smer. Bolgarska se je imela izpremeniti v agrarno državo, v državo, kjer imej prvo in poslednjo besedo seljak in njegov selja-

ški interes. Na ta način je preprečil komunistično nevarnost ter pri tem uporabil proti nasprotnikom drastična sredstva. Vsa seljaška Bolgarska se je oklenila tega moža, ki je uresničeval korak za korakom posamne zamisli svoje vsekakor zaokrožene in dosledne politike. V notranjosti je izpopolnjeval agrarno zaščito ter uvedel zgodovinski zakon prisišnega javnega dela. V zunanjosti se je postavil v branik ideje nove Bolgarske, Bolgarske, ki se naslanja na Jugoslavijo in v tej zvezi izpopolnjuje svojo bodočnost. Radi tega se je spopadel z bolgarskimi nacionalističnimi in iredentističnimi elementi. Usodno je postalo za Stambolijskega baš dejstvo, da se ni oziral na pojav mladega bolgarskega nacionalizma in se zanesel na številčno zaupanje, ki mu ga je izkazal bolgarski narod ob sedanjih volitvah. Medtem pa se je po mestih pripravljala nova revolucija, revolucija nacionalnega čustva, revolucija stare Bolgarske, ki vidi v Makedoniji polstoletni sen imperijalistične bolgarske politike. — Ta moment in noben drugi je izzvil padec nesrečnega bolgarskega agrarnega tribuna in mu preostrel nit življenja.

Stambolijskega padec bo izzval v Bolgarski dalekosečne posledice. V prvi vrsti se konča agrarno-politični režim in nastopi doba meščanskega kapitalističnega razvoja. Verjamemo, da je baš ta moment odločil romunsko in angleško vlado, da sta hitro pristali na novo stanje v Bolgariji in kar čez noč zapustili legalnega zastopnika bolgarske države ter se priključili prevratni vladi, kar ni običaj angleških

Alexander Stambolijski se je rodil leta 1879. v Slavovici v okraju Tatar Pazardžik. Od 19. leta se je bavil s politiko kot sodnik leta »Zemljedeljska zadruga«. Leta 1908 je bil prvi izvoljen v narodno sobranje, kjer je bil sedevši zemljoradniški skupnik. Leta 1911 je brez uspeha pobijal v validni ustavodajni skupščini zakonik predlog, ki je podeljeval kralju izredno stališče pri sklepanju mednarodnih dogovorov. Leta 1915 se je apr. s tedanjem kraljem Ferdinandom ter bil vedel tega zatvorjen do konca bolgarske vojke. Ko so leta 1918 vkorakale na Bolgarsko zavezniške čete, se je Stambolijski postavil skupno z Rajkom Daskalom na čelo revolucionarne armade in strmo glasil Koburžana Ferdinand. Leta 1919 je vstopil kot minister javnih del v koalicijski kabinet T. Todorova. Leta 1920 pa je še sestavljal izključno seljoradniško vlado. V notranjosti je njegova vlada zasledovala sname agrarne reforme in izvedla socialno-politično markantni zakon o obveznem javnem delu. Zunanje-politično je Stambolijski stremel po čim tesnejši zvezi z Jugoslavijo, katere zavezništvo je cenil nad vse. V to svrhu se je odrekel tradicionalnemu sunanju političnemu cilju Bolgarske, namreč Makedonije. V notranjosti je seveda uveljavljal čisto na nasprotnike pri- tak, ki vdalej ni bil najbolj srečen. V noči od 8. do 9. junija je izbruhnila v Sofiji revolucija. Narod se mu je izneveril in padel je kot žrtva podivjane soldateske. Udeležstvoval se je tudi na književnem polju ter spadal med najspretnjeje bolgarske publiciste. —

Conan Doyle:

4

Razpad in vstajenje svetovja.

Roman.

»Ho, gospod profesor! Ho, mladi prijatelj!« je vzklikal in pristopil k nama.

Ko je zagledal s kisikom napolnjena valja, ki sta jih nosača prinesla iz avtomobila, ga je popadel krčevit smeh.

»Torej tudi vidva sta morala nakupiti?« je zaklical; »moz valj je že v vašem. Kaj neki misli stari gospod?«

»Ste li čitali njegovo pismo v „Timesu“?« sem prašal.

»O čem pa je bilo ta govor?«

»Ah, debel nesmisel vse skupaj!« je Summerlee odsekano odvrnil.

»Zdi se mi, da je to v zvezi s tem kisikom, ali pa se močno motim.« sem dejal.

»Popotni nesmisel!« je Summerlee robato ponovil s povsem neupravičeno jezljivostjo.

Vsedli smo se v kadih oddelci prvega razreda in profesor je že prižgal svojo zakajeno staro shag-pipo, ki je vedno zbujala strah, da si mož ob njej zapali svoj prepirljiv, dolg nos.

»Prijatelj Challenger je pameten mož,« je rekel razburljivo, »tega ne more nihče oporekati. Le ogledite si obseg njegovega klobuka. Ta klobuk pokriva šestdeset unc težajajočega možgane — Boga mi, to je mogočen stroj, ki se vrti brez obotavljanja in proizvaja najboljšo delo. Toda pri vsem tem pa je on rojen šarlatan. Morda se bosta spomnila, da sem mu ta izraz nekoč že salučal v obraz — da, rojen šarlatan, ki si s pomočjo dramatičnih pripomočkov ume prilagati dober nastop. Zdaj je vse mirno in tiho — pa se je tale prijatelj Challenger domislil, da bi bilo dobro pritegniti mase pozornost. Menda vendar ne mislite, da v resnici veruje v to nesmisel o spremembah v etru in o ogroženju človeškega rodu. Ali je bilo sploh kdaj še čuti o taki bedasti tatarski vesti?«

Sedel je lici star, bel vran in se od- dihal v zaničljivem, hroščem kro- keta.

Ko je tako živno govoril o Chal- lengerju, se je v meni zbudila jeza. Povsem nedostojno je bilo, da je tako govoril o možu, ki smo mu dolgovali našo slavo. Že sem ga hotel jezno zavrniti, ko me je prehitel lord John, ki je ostro govda-

ril: »Vi ste se nekoč že spriji z Challengerjem, toda v toku deset sekund vas je premagal; veste, profesor Summerlee, jaz mislim, da vas on nadvladuje in da je za vas najbolje, če mu greste s poti in ga pustite pri miru.«

»Poleg tega,« sem pristavil, »nam je vsem prijateljsko naklonjen. Najsi ima take ali enake napake, vendar ga odlikuje odkritosrčnost in premočrnost in nikoli ne bi o svojem tovarišu za hrbtom kaj zlega govoril.«

»Dobro povedano, dragi moj!« je vzkliknil lord John Roxton in s prijaznim nasmehom potpreljal profesorja Summerleeja po rami. »Gledite no, vendar se ne bomo prepirali, saj smo doživeli preveč skupnih dogodkov. Challengerja pa se kar ogibajte, kajti ta mladenič in jaz imava prav posebne namene s starim gospodom.«

Toda Summerlee nikakor ni bil voljan skleniti miru. Držal se je zelo hladno in mrko pušil iz svoje pipe.

»Vedite, lord Roxton,« je zahreščal, »da mi je vaše mnenje o znanstvenih izsledovanjih prav toliko vredno kot vam je moja sodba o novih puškah. Jaz, dragi gospod, imam svoje lastno mnenje in ne pustim se zavajati kar tako na slepo

od takega znanstvenega pustolovca. Kaj smo morda potrebni nekakega pa- peža znanosti, ki bi mu morali mi ubogi in ponižni poslušalci vsako besedo verjeti. Povem vama, gospoda, da imam svoje možgane, in sam bi se sebi sazdel hlapec in suženj, če bi jih ne uporabljal. Če vam je res v veselje, da verujete v Frauenhoferjeve črte in v njih izglinjanje v etru ter v ves ostali nesmisel — pristo vam, toda ne zahtevajte, da bi vaše norost posnemali ljudje, ki se starejši ed vas in izkušenejši. Če bi se eter res take spremenil, bi to gotovo uničujoče vplivalo na človeško zdravje, kar bi se tudi kmalu obistinilo, in v tem slučaju bi se mi ne vozili tako mirno na vlak, pre- vdarno razpravljajoč znanstvene probleme, temveč bi imeli priliko opazovati očividne znake v sebi glodajočega strupa. Toda, prosim vas, pokažite mi vendar le najmanjše znake tega strupa, tega »kozmičnega razkroja.« Odgovorita, gospoda, no! Ne, nikahih izvijanj ne trpim, temveč določnega odgovora sta mi dolžna!«

Nepopisno sem vzrožil. Summerlee-jevo obnašanje je bilo izzivačo in raz- dražljivo.

»Mislim, da bi bili v svojih opazkah malo zdržnejši, če bi se podrobneje ob- vestili o dejstvih,« sem pripomnil.

Summerlee je vzel pipo iz ust in me srepo pogledal.

»Prosim, gospod, na kaj namigujete s to naravnost predrzno opazko?«

Na kratko sem pojasnil ono brzo- javno vest o splošni zagonetni obolelo- sti Sumatračanov kakor tudi poročilo, da so svetilniki na sundskih otokih ne- nadoma ugasnili.

»Tudi človeška neumnost naj bi imela že svoje meje!« je zaklical vedno bolj razljučen Summerlee. »Je li mogoče, da ne morete poimti, da je eter iz enotne snovi in da je na vseh koncih zemlje enak. Ste li samo eno sekundo bili v zmoči, da ima Anglija eter, ki je čisto drugačen od onega na Sumatri? Je li sploh mogoče, da bi eter na Su- matri vseboval tako uničujoče sile, ki onesveščajo vse odnotno prebivalstvo, dočim ne opažamo tu, na sebi, nikahih takih zlih posledic? O sebi z mirnostjo lahko trdim, da se telesno in duševno je nikdar nisem počutil tako čilega kot sedaj.«

O njegovi agrarni politiki so lahko menja deljena. Njegova zunanja politika pa je bila iskreno slovenska in je stremela za bližnjo svezno med Jugoslavijo in Bolgariko. Ne dvomimo, da se bo bolgarska javnost in z njo tudi bolgarska vlada prej ali slej povrnila k tej zunanje-politični zamisli Stambolijskega, katerega smrt iz tega ozira prav resno obžalujemo. Bil je pošten politik, prepričan o svoji dobri stvari, nekoliko trde roke, toda iskren in dober. V zunanji politiki pa iskrenost in dobrota še nikdar ni bila tako potrebna za Bolgarijo, kakor danes, ko je sovražna slovenska sile Italije in Madžarske skušajo znova potegniti na stranpoti nealovanskih interesov.

Zakaj so izvršili prevrat v Sofiji?

Posebni dopisnik beogradske »Politike«, ki ga je uredništvo poslalo v Caribrod, je prebil zanimive podatke o vzrokih, zakaj je prišlo tako nenadoma do državnega prevrata v Bolgariji.

Dopisnik izjavlja: »Direktni povod za prevrat je bil sklep glavnega odbora zemeljske stranke, da proglasi v Bolgariji republiko in da izbere za prvega predsednika Stambolijskega. Ta velik dogodek ni se naj izvrši 15. junija, torej včeraj. Do tega dne bi se morale izvršiti vse priprave za proklamiranje republike: organizacija zemeljske garde, njena zakletve in prihod 200.000 organiziranih zemeljskecev v Sofijo na svečanost posvečenja cerkve Aleksandra Nevskega. (Ta cerkev je stala 26 milijonov zlatih levov. Zgradila se je z dobrovoljnimi prispevki bolgarskega naroda kot viden spomenik bolgarske hvalnosti ruskiemu narodu za osvoboditev izpod turške jarma l. 1877. Ta ogromna katedrala je bila po leti l. 1912. že malodane dokončana. V notranjosti je vsa iz dragocenega marmorja in okrašena z divnimi slikami, ki so umotvori najboljših bolgarskih in tujih umetnikov. Cerkev se ni mogla dograditi, ker je isto leto izbruhnila balkanska vojna, kateri je na to sledila svetovna. Katedrala je bila šele letos dokončana in včeraj bi morala biti posvečena. Uredništvo.) Ob priliki te cerkvene svečanosti bi se morala izvršiti tudi proslava 25 letnice političnega delovanja Stambolijskega. Vse te podrobnosti so bile dogovorjene v skupni seji glavnega odbora zemeljske stranke dne 1. junija. Dasi so se vsi člani tega odbora in udeleženci seje morali zavedati, da ne bodo nikomur izdali teh tajnih zaključkov, vendar je bil med njimi, katerim so voditelji zemeljske stranke zaupali, izdajalec. Zakletev udeležencev dotične seje se je vršila dne 2. in 4. tm. Med temi je bil tudi namestnik policijskega ravatelja v Sofiji rez. kapetan Siklauer. Njega so zemeljski amaterji za svojega, v resnici pa je bil somišljenik opozicijskega bloka. Ta je tudi izdal vso tajnost. Voditelji opozicijskega bloka so sklicali takoj sejo, na kateri je Siklauer podrobno poročal o načrtu za proglas republike. To razkritje je voditelje opozicijskega bloka napotilo, da so se takoj odločili za vsa-ceno odstraniti Stambolijskega. Se isti dan so obvestili kralja Borisa o tem, kaj pripravljajo zemeljski in ga prepričali, da je tudi v njegovem interesu, da se prevrat čim prej izvrši. Sklicali so še eno nočno sejo, na katero je poslal kralj Borisa svojega osebnega adjutanta polkovnika Kallova, sedaj ministra zunanjih del v kabinetu Cankova. Na tej seji so blokski sklenili, da se prevrat mora izvršiti še pred 15. junijem. V to svrhu je bila določena noč od 10. na 11. junij. Kralj je bil popolnoma pridoben za ta načrt in opozicijski so ga imeli popolnoma v svojih rokah. Zarotniki so takoj pričeli s pripravi za prevrat. Obvestili so o nakani zemeljskece vse vojaške komandante in jih brez velikih težav pridobili zase. Opozicijsalcem se je takoj ponudila za sodelovanje organizacija »makedonstvušiči«, vendar pa so voditelji prevrata odklonili to ponudbo ter sklenili, da »makedonstvušiči« porabijo samo za rezervno. Vkljub temu pa je še boljske organizacije »makedonstvušiči« takoj obvestili Todora Aleksandrova s pozivom, da naj zbere svoje ljudi in jih drži v pripravljenosti za pohod preko Duplece na Sofijo. Dasi je bila vlada popolnoma okupirana s pripravi za proglas republike, vendar je slutila, da se nekaj pripravlja proti njenim načrtom. Minister notranjih del Hristo Stojanov je 7. junija brzoglasno naznanil Stambolijskemu v Slavovici, da opozicijski nekaj pripravljajo in mu ponudil pojačeno stražo. Stambolijski je 8. junija Stojanovu brzoglasno odgovoril, da njemu ni potrebna nobena ojačena straža, pač pa, da naj v Sofiji vse ukrenejo, da v kralj udne vsak odpor.

Zjutraj dne 8. junija je Stambolijski povabil kralja Borisa, naj ga poseti v njegovem domu v Slavovici. Kralj se je temu vabilu odzval in na sestanku mu je Stambolijski odkritosrečno povedal, da je v interesu bolgarskega naroda in bolgarske države, da se odpove prestolu. Takoj po svojem povratku v dvorec v Vranji je kralj Boris preko polkovnika Kallova obvestil zarotnike o tem, kar mu je sporočil Stambolijski. To kraljevo obvestilo je zarotnike napotilo, da so sklenili izvršiti prevrat še isto noč. (od 8. na 9. tm.) Prevrat se ni izvršil brez prelivanja krvi. V borbi je padlo okrog 300 ljudi, ranjenih pa je bilo 400.

Z drugega vira poročalo, da je kralj Boris že dolgo imel namen se iznebiti Stambolijskega, v čegar rokah je bil kralj kakor navadna marioneta. V tem pogledu se je obrnil na svojega očeta Ferdinanda. Ferdinand je svojemu sinu odgovoril, da se morata osebno o stvari porazgovoriti. Oče in sin sta se sestala na pravoslav. praznik Bogojavljenja v nekem mestecu ob Donavi. Na tem tajnem sestanku je prepričal Ferdinanda svojega sina, da je edini spas zanj, ako se obda z osebami starega režima, ki so edini v stanu, da uresničijo ideale bolgarskega naroda. Za ta sestanek je vedelo samo nekoliko zaupnikov, ki so z vsem srcom udani staremu bolgarskemu carju.

Vsi ti so ob prevratu igrali najglavnejšo vlogo. Kakor vse kaže, ni Stambolijski o tem sestanku imel niti polma. O vseh teh tajnostih se sedaj javno govori povsod v Sofiji.

Takisto veliko vlogo v teh dogodkih je igral tajni sestanek opozicijsalcev in makedonstvušiči, ki se je vršil meseca maja v Sv. Vraču. Temu sestanku so prisostvovali člani oficirske lige in znani vodja makedonci, četnikov Todora Aleksandrova.

Tragična usoda Stambolijskega.

Vesti o uboju potrjene.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Po točnih oficijelnih poročilih iz Sofije je bil Stambolijski v resnici pri Vjetreni ubit.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Tekom sobote so iz Sofije prispela točna in zanesljiva poročila, da je bil Stambolijski res na begu pri Vjetreni ubit od vladnih vojakov. Dobil je dva strela. Truplo Stambolijskega so našli na licu mesta. Zunanje ministrstvo je tudi tekot sobotnega dneva prejelo od poslanika v Sofiji oficijelno potrditev teh vestí.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Tragična smrt Stambolijskega je v inozemstvu napravila globok utis. V Parizu je vest vplivala zelo močno. Politični krogi so menjali, da gre tu za politični uboj, ki je bil izveden na zelo rafiniran način. Umor zna imeti težke posledice. Italijanski tisk z neko rezervno beleži samo dejstvo uboja po bolgarski brzoglasni agenturi brez vsakih komentarjev. Splošno je politična javnost prepričana, da je bil nad Stambolijskim izvršen masčevalec politični umor, kar kaže tudi zelo previdno, a obenem velepomembno sestavljeno poročilo vlade, ki je bilo razširjeno potom bolgarske agenture v inozemske liste. Čudno je, da bi bil človek, ki se mu posreči pobegniti, potem v borbi ubit med streljanjem kmečkih upornih mas. Vsi so prepričani, da gre tu za umetno insceniranje boje.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Vsa beogradska javnost, skoraj ves srbski narod, obojito oni iz južnih kraljev, je še vedno pod težkim in globokim utisom, ki ga je izsvala tragična smrt voditelja bolgarskih zemeljskecev Stambolijskega. Politični krogi sedaj uvidevajo, kolikšna pomena za medsebojno zblizanje obeh narodov je bila zunanja politika Stambolijskega. Celokupni beogradski tisk sedaj obširno, toplo in odkrito razpravlja o velikih ciljih, ki si jih je bil stvil Stambolijski, da se končno uresniči ideja pravega bratrskega zblizanja, pomirjenja in ideja pobratimstva. Vsi listi so glasajo v sodbi, da je Stambolijski bil naš odkrit in iskren prijatelj, obžalujejo pa, da v nekaterih krogih ni še užival popolnega zaupanja. V sedanjem trenutku pa vedo vsi ceniti njegovo delo. »Politika«, ki je svoječasno zelo skeptično motrila akcijo Stambolijskega za vzpostavitev prijateljskih in dobrih odnosov med obeh narodoma, posveča zelo iskren in krasen članek voditelju bolgarskih seljakov ter ugotavlja, da je Stambolijski zaslužil naše popolno zaupanje. Politični in parlamentarni krogi pa sedaj tudi zelo obžalujejo, da ni dobil Stambolijski v prvem kritičnem trenutku od naše strani zadostne moralne podpore, da bi tako mogel kljubovati silnemu pritisku nove sofijske vlade. Vodilnim krogom pripisuje javnost v tem oziru veliko pogoško, kajti javno mnenje je soglasno, da se je naš položaj z razvojem dogodkov v Sofiji na Balkanu zelo poslabšal. Naša imperativna dolžnost pa bi bila, da smo začeli v interesu naše države in v interesu bolgarskega naroda takoj z odločno in uspešno akcijo v prilog Stambolijskega.

MIROLJUBNOST NOVE BOLGARKE VLADE.

Vlada Cankova ni agresivna. — Izpolni obveznosti.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Po poročilih iz Sofije se je nova vlada g. Cankova popolnoma ustallila in utrdila. Vlada je z vsemi sredstvi in z vsem pritiskom uspeša, da se je vzdržala na površju in da je odpor bolgarske zemljoradniške stranke v kralji zadušila. Značilno je tudi dejstvo, da je Cankov v soboto sprejel vse zastopnike inozemskih držav ter jim izjavil, da je sprememba kabineta bila izvršena zakonitim putem in da ni bilo nikakega prevrata. Nova vlada želi ohraniti prijateljske zveze z vsemi evropskimi državami, posebno s sosedi. Novi režim pomenja konsolidacijo Bolgarske v smeri upoštevanja in spoštovanja interesov vseh slojev in vseh stanov. Vojsko je nova vlada rabila samo za vzdrževanje javnega reda in miru na Bolgarskem in nima nova vlada absolutno nikakih agresivnih ciljev. Daje je g. Cankov prepričevalno izjavil diplomatskim zastopnikom, da je nova vlada trdno odločena izpolnjevati obveznosti neuiliske mirovne pogodbe. Napram našemu poslaniku pa je tudi izrecno pomnil, da Bolgarska vlada narodno koncentracije želi izpolniti določbe niškega sporazuma. Nova vlada prične z izvršitvijo niškega sporazuma takol, kakor hitro se razmere v deželi popolnoma konsolidirajo.

SOFIJSKA VLADE RAZVELJAVLJA ZAKONE.

— Sofija, 18. junija. (Izv.) Nova vlada je pričela s sistematičnim pritiskom uvažati nov politični režim na Bolgarskem. Z vodilnih mest v vladi in pri okrožnih načelnstvih so odstranjene vse osebe, ki kolikor toliko še simpatizirajo z zemljoradniško stranko. Odpuščajo se vsi vladi neudani uradniki. Vlada pa je tudi razveljavila mnogo zakonov in naredb, ki jih je Stambolijski izdal v zaščito bolgarskega kmeta in pa za povzdigo narodnega gospodarstva. Predvsem je vlada razveljavila oni znani zakon Stambolijskega o delovni dolžnosti. Po tem zakonu so bili obvezni

Na tem sestanku se je pričel poročilo generala Protogorova, ki se je takrat mudil v Pešti in na Dunaju. Na podlagi njegovega poročila so zborovalci sklenili, da izvrše prevrat. Za takrat so določili vse podrobnosti za akcijo. Iz tega je razvidno, da sta imela pri zaraoti proti Stambolijskemu svoje prste vmes Dunaj in Budimpešta, kar se sicer da sklepati tudi iz vselega razpoloženja, ki je zavladalo ondi od prvih vesteh v izvršenem prevratu v Sofiji.

Stambolijskega.

Vtis smrti v Beogradu.

široka. Tragična usoda Stambolijskega je v širokih masah našega naroda izzvala iskreno sočutje. Povsod se s pieteto spominjajo njegovega imena.

KAKO JE BIL STAMBOLJSKI UBIT.

Iz Sofije poročajo sledeče podrobnosti o poboju, aretaciji in smrti Stambolijskega:

Ko so prišle vesti o prevratu v Slavovici, kjer se je nahajal Stambolijski, je ta v začetku ni hotel verjeti, da je položaj res tako nevaren. Bal se je najbolj atentata na svojo osebo in ni nameraval organizirati protiakcije. Ko so mu sporočili, da se bližajo vladne čete Slavovici, je bežal s četo oboroženih kmetov proti Tatar - Pazardžiku. Po vaseh v okolici Slavovice so vladne čete našle mnogo orožja in streliva, ki ga je bil Stambolijski pravčasno pripravil v svojo samoobranbo. Kmetje, ki so bili deloma prestrašeni, deloma pa jih je presenetila pasivnost Stambolijskega, so začeli prestopati v tabor pristahev nove vlade. Čim dalje se je Stambolijski umikal od svoje rojstne vasi, tem bolj redke so postajale vrste njegovih pristahev in ko je bil končno aretiran, je ostalo pri njem samo še neznatno število kmetov. Stambolijski je bežal od vasi do vasi. V sredo 13. t. m. ponoči je prišel v vas Golak blizu Tatar - Pazardžika. Po noči je ostal zunal, zjutraj pa se je približal z butaro drv vasi. — Vasi kmet Stančev ga je spoznal in poklical k sebi. Nato je takol obvestil vladne čete, ki so Stambolijskega aretirale. Izdajalstvo kmetov, ki so pomagali novi vladi preganjanju in ujeti svojega voditelja, je slednjega zelo potro. Bil je zelo razočaran in ko so ga prišli, je vzdihnil: »Moj Bog, moj Bog! Ko so mu kmetje ponudili kruha in vode, ga ni hotel sprejeti, rekoč: »Vi mi dajete strupa.« Aretirani Stambolijski je poslal novi vladi nastomo brzoglasno: »Želim novi vladi uspeha. Prosim, pustite me pri življenju, ker bom lahko še koristil Bolgariji.« Kmalu nato so ga v avtomobilu odpeljali v Sofijo. Med potjo so se začele zbirati trupe oboroženih kmetov, ki so nenadoma napadli eskorto z namenom rešiti svojega voditelja. Vnela se je krvava borba, med katero je bil Stambolijski ubit. Ena krogla mu je predrila prsa, druga pa ga je zadela v čelo.

Zelo priprost pogreb Stambolijskega.

— Sofija, 17. junija. (Izv.) Stambolijski je bil danes pokopan na priprost način na pokopališču v Vjetrenju, malem selu na progi Tatar - Pazardžik - Sofija. Opravičene niso bile na odredbo ministrstva notranjih zadev nikake pogrebne svečanosti. Truplo Stambolijskega je ostalo ves čas od četrtka ponoči dalje na mestu uboja. Ko so prispela navodila notranjega in vojnega ministrstva, so Stambolijskega takol pokopali.

moški in ženske, da vrše dotov čas brezplačno vsako delo za povzdigo narodnega gospodarstva bolgarske države. Ta zakon je bil za Bolgarsko velike gospodarske koristi in je mnogo pripomogel k gospodarski obnovi dežele.

SOFIJSKA VLADE RAZPUŠČA ZASTOPE.

— Sofija, 18. junija. (Izv.) Nova vlada je razpustila vse občinske zastope, kjer je imela zemljoradniška stranka večino. Namesto razpuščenih občinskih zastopov so imenovali vladni komisariji po večini rezervni oficirji, ki imajo začasno voditi občinske posle in pozneje izvesti nove volitve.

NOVA VLADE IŠČE STIKOV Z ANGLEŠKO.

— London, 17. junija. (Izv.) Reuterjev urad poroča, da odputuje v kratkem bolgarska diplomatska misija v London. Nova vlada hoče na ta način informirati angleško vlado o svoji politiki.

NOVI BOLGARSKI POSLANIKI.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Dosedanji poslovni odpravnik bolgarskega poslanstva v Beogradu Ljudskanov je odstavljen, ker je simpatiziral s Stambolijskim in ni hotel priznati nove sofijske vlade. Za bolgarskega poslanika na našem dvoru je sedaj imenovan univ. prof. Mišajkov. Na mesto bolgarskega poslanika v Pragi je določen univ. prof. Mihajčev. Poslanik Daskalov je odstavljen.

VOLITVE V NARODNO SOBRANJE.

— Sofija, 18. junija. (Izv.) Ukaz o razpustu narodnega sobranja bo objavljen začetkom meseca julija. Nove volitve XXI. narodnega sobranja se imajo vršiti v drugi polovici meseca septembra. Volitve se vrše na podlagi sedanjega volilnega zakona, ki je pripomogel zemljoradniški stranki do tako velikih uspehov.

KUPUJE KARTE ZA KNJIŽEVNO TOMBOLO JUGOSLOVENSKE MATICE.

Telefonska in brzoglasna poročila

ROMUNSKA PRIZNAVA SOFIJSKO VLADE CANKOVA.

Strah romunskih veleposestnikov pred Stambolijskim. — Izgon Obova iz Romunske.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Političnih in parlamentarnih krogov ni iznenadila samo vest, da je romunska vlada bila proti demarš balkanskih držav, še bolj je iznenadila vest, da je Romunska prva priznala sofijsko vlado g. Cankova. Romunska vlada pa je dalje tudi pripravljena, da na indirektn način ugodi želji nove bolgarske vlade, da se bivši poljedelski minister v Stambolijskega kabinetu posl. Obova izroči Bolgarski. Romunska vlada je izgnala Obova iz Romunske na Madžarsko.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Romunska vlada je priznala novo bolgarsko vlado g. Cankova. Po pisavi romunskega tiska je sledilo to priznanje iz razloga, da se na Balkanu okrepi monarhistični princip in v interesu miru na Balkanu. Po mnenju romunskih politikov in vodilnih krogov ni bil Romunski simpatičen režim agrarne diktature Stambolijskega, ki je pomenjal in predstavljal nevarnost monarhističnemu

principu v sosednih državah. Režim Stambolijskega pa je bil tudi opasen za Romunsko, ker bi se lahko njegove ideje prenesle med široke mase romunskih seljakov. Tako gibanje med romunskimi kmeti pa bi bilo nevarno romunskim veljakom in boljarom.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Nastop Romunske proti demarš ni sledil toliko iz interesov balkanskih držav, kolikor iz stališča, da se je nadalje varujejo interesi romunski veljakov. Romunska je hotela s tem svojim korakom in s sklepom, da se nova sofijska vlada prizna, v prvi vrsti varovati privilegije veleposestnikov na Romunskem in ni prav nič upoštevala madžarsko - italijansko nevarnost. Romunska vlada je novi sofijski zelo naklonjena. Bivšega ministra Obova je izgnala na Madžarsko in tako omogočila, da pride ubegli Obov preko Budimpešte na intervencijo nove bolgarske vlade v roke Todora Aleksandrova.

Zakaj je izostala demarša v Sofiji.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) V dobro informiranih političnih krogih se je moglo konstatirati, da je opust demarše napram bolgarski novi vladi, kateri beogradska javnost nikakor ni naklonjena, sledil v kritičnem trenutku od strani neke države male antante. V javnosti in v političnih krogih pa se sedaj odkrito govori, da je bila ta država kraljevina Romunska. Rodi tega beogradska javnost ostro obsoja romunsko vlado, ki je s svojim kolikor toliko neokretnim kstopanjem napram naši državi kot najbolj interesirani na dogodkih v Bolgariji, zavzela tako stališče, katero moremo samo obsojati.

Romunska vlada ni bila zadovoljna z vsebino note, ki bi se imela izročiti sofijski vladi, naglašujoč, da je treba popreje s sigurnimi dokazi konstatirati kršenje mirovne pogodbe in nato potem izročiti protestno noto. Ta izjava romunske vlade je tako vplivala, da je v danem trenutku bila akcija balkanskih držav odložena. O stališču Romunske, ki je članica držav male antante, se ima po informacijah iz parlamentarnih krogov na današnji seji razviti zelo živahna debata.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Vsa politična javnost živahno komentira stališče Romunske, ki je za zavzela kot članica male antante v zadevi akcije proti Sofiji. Kot razloge navajajo nenaklonjenost romunske vlade boljševiško-agrarni politiki Stambolijskega, ki je veljal v Bukarešti kot nevaren boljševik, zmoezen revolucionaristi tudi romunskega kmeta. Romunska vlada je zadnji čas vedno računala z nevarno agitacijo Stambolijskega, ki se je imela prenesti iz Sofije na Romunsko med kmetje. Proti Stambolijskemu pa je bil zelo sovražno razpoložen romunski dvor, ki je v rodbinskih zvezah s Koburžani. To so bili razlogi, ki so diktilirali Romunski egoistično politiko, da je nastopila proti demarš.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Včeraj od 10. do 12.15 je trajala seja ministrskega sveta, ki je razpravljala o situaciji na Bolgarskem. Vlada ni dala nikakega sejnega poročila zastopnikom tiska. Kakor je vaš dopisnik privatno od nekega člana vlade izvedel, stoji nova sofijska vlada g. Cankova v neprestani korespondenci z našo vlado potom poslanika g. Rakčiča. Iz te korespondence je razvidno, da je bolgarska vlada mestoma v veliki bojazni pred eventualno vojaško intervencijo od naše strani. Iz te korespondence pa tudi sledi, da je vlada g. Cankova pripravljena izpolniti vse mednarodne obveze napram naši kraljevini. Pričakovati je, da bo naša vlada privolila v predlog sofijske vlade in da bo Beograd priznal g. Cankova. G. Cankov izjavlja, da poslednji dogodek na Bolgarskem značilno vzpostavlja monarhizma proti boljševizmu Stambolijskega, ki je vodil le psevdonacionalno politiko. Cankov dalje tudi odločno demantira vse vesti o povratku Ferdinanda in Radoslavova. Iz dosedanjega postopanja naše vlade je lahko presoditi, da ona smatra, da vlada Cankova ni nevarna in da nima agresivnih ciljev proti sosedom.

Ekspozé zunanjega ministra o Bolgarski.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Na včerajšnji seji je ministrski svet poleg tekočih zadev razmotril in razpravljal tudi o situaciji na Bolgarskem po smrti Stambolijskega na podlagi oficijelnih poročil našega sofijskega poslanika. Na seji je zunanji minister dr. Ninčič navedel vse one razloge, ki so vplivali, da je demarša v Sofiji izostala. Zunanji minister je dalje člane vlade obvestil o vsebini ekspozéja, ki ga ima podati na

današnji seji narodne skupščine. Ekspozé vsebuje izčrpano in kronološko vse dogodke, ki so se odigrali na Bolgarskem tekom zadnjega tedna. Ekspozé dalje navaja tudi vse odredbe, ki jih je ukrenila naša vlada v zavarovanje naših interesov, kakor tudi o poteku diplomatske akcije.

Narodna skupščina.

— Beograd, 18. junija. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji narodne skupščine se nadaljuje specialna debata o zakonu glede izrednih kreditov. V razpravo pridejo prekoračeni izredni krediti zunanjega ministrstva. Tem povodom ima zunanji minister dr. Ninčič daljši ekspozé o situaciji na Bolgarskem. Vprašanje, ali bo seja tajna ali javna, še ni rešeno. Kakor je pričakovati, bo seja radi ekspozéja tajna. Parlamentarni krogi so prepričani, da pride na današnji seji do burne debate in ostre kritike naše zunanje politike.

VESTI IZ ITALIJE.

— Rim, 17. junija. (Izv.) Parlamentarna Komisija 18 članov, ki se bavi z volilno reformo, je sprejela temeljne točke za reformo. Značilno je glasovanje: za sprejetje je bilo 10 glasov, proti 8. Popolnari se energično bore proti reformi, izjavljajoč, da ostanje proporcionalisti in se bodo radi tega dosledno borili proti načrtu. — Poslanska zbornica je podaljšala termin za poročilo o načrtih volilne reforme do 9. julija. Zbornica je proslavila peto obletnico bitke na Plavi (16. junija). Diaz je bil toliko previden, da je omenjal bitko kot jedno največjih antant. bitk, drugi govorniki pa so jo proslavljali kot čisto italijansko zmago, ki je pripravila tudi Vittorio Veneto. Tudi v senatu je bila enaka proslava tega bolnega dne. Proslava je imela svojo ost, ki je naperjena proti Franciji, katera odreka Italijanom zasluge za vojne uspehe ob Plavi.

NOVE GOSPODARSKE OBLJUBE JULJSKE KRAJINE.

— Trst, 17. junija. (Izv.) Tu se je mudil povodom svečanosti sprejema telesnih ostankov onih tržaških prostovoljcev, ki so padli v vojni, podtajnik Sardi iz ministrstva za javna dela. Povodom tega so se zbrali italijanski zastopniki iz vseh pokrajin na zborovanje, kjer je imel Sardi obširen govor o obnovi dežele. Povdarjal je skrb vlade za Julijsko krajino, kjer se sedaj vrše razna dela v vrednosti 39 milijonov. Pripravljajo se nova dela za 58 milijonov in proučavajo nadaljnja. Misi se na izkoriščanje soške vodne sile, na delo v ladjedelnicih, na železnico čez Predel, kar bo stalo številne milijone. Doseje je vlada potrosila za razna dela okrog 1 milijona in pol in te dni nakazala zopet 300.000 lit. Sardi je zahteval od prebivalstva disciplino in ljubezensko pokorščino Mussoliniju. Giunta je povedal, da se je Mussolini v pogovoru z njim zavezal za rešitev industrijskega vprašanja ob spodnji Soči. Giunta meni, da ako se doleje ni storilo za Julijsko krajino, kar so hoteli, je glavna krivda na strani prejšnjih vlad. Mussolinijeva vlada pa vse to popravi v kratkem.

NEMŠKE KNJIGE NA RAČUN REPUBLICI.

— Rim, 17. junija. Naučno ministrstvo je dobilo iz Berlina poročilo, da so bili dne 13. t. m. odpisani na naslov narodne biblioteke v Rimu trije vagoni z 282 zavoji knjig na račun reparacije. Narodna biblioteka razdeli knjige raznim zavodom.

DVA SLOVENSKA FAŠISTA PRI MUSSOLINIJU.

— Rim, 17. junija. (Izv.) Predvčerajšnjim je spjel ministrski predsednik Mussolini neko furlansko deputacijo, kateri sta se prikloplila tudi slovenska fašista, učitelj Bandedelj in deželni uradnik Petercel, urednika lista »Nova Doba«, ki izhaja v Gorici in niti Slovence, kako se imajo prilagoditi novim razmeram. Ko je Mussolini odpravil furlansko deputacijo, je pridržal Bandedlja in Petercela ter imel z njima zelo dolg razgovor o političnih in gospodarskih zadevah v Juljski kraljini. Končno je Mussolini izrekel upanje, da pride brzo do duševne fuzije med starih italijanskim prebivalstvom in novimi državljani Italije, pri čemur pričakuje znatne pomoči s strani slovenskih fašistov.

SNEG V NEMČIJAH.

— Berlín, 17. junija. »Deutsche Allgemeine Ztg.« poroča iz Eisfelda: Preteklo noč je zapadel sneg na vseh bližnjih hrih. V Neustadtu in Rennstegu leži sam sneg. Iz mnogih gorskih kraljev poročajo, da se je temperatura snižala do 7.

Politične vesti.

Uvedba tlače za popravilo cest. Kakor poročajo iz Beograda, namerava vlada že te dni predložiti skupščini zakonski načrt, da se uvede tlača za popravilo javnih cest. Tlača bo obvezna za vse državljane. Vsak državljan se sme poklicati na leto 15 dni na obvezno delo. Prebivalci mest, ki niso navajeni na težka dela, se lahko z denarjem odkupijo. Kakor se iz načrta vidi, namerava vlada uvediti neke vrste splošno delovno dolžnost. Ta zakon pozdravljamo.

Novi davki. Radikalni člani finančnega odbora so v prisotnosti ministrskega predsednika Nikole Pašića in finančnega ministra dr. Stojadinovića, imeli v petek popoldne zasebno sejo, na kateri so razpravljali o finančnih zakonih, ki bi naj spravili v ravnotežje državni proračun. Sklenili so, da nastopijo v finančnem odboru narodne skupščine predvsem za zakone, ki imajo namen zvišati državne dohodke. Predvsem se imajo uvesti tile novi davki, veljavni za vso državo: 1. zemljiški davek: ta davek se povzraha na šestkrat toliko, kakor je znašal sedaj. To pomeni toliko, da se ima odslej plačati za vsak dinar davka na zemljišče še 6 dinarjev doklade. Na to doklado se ne morejo računati nobene druge, ne državne, ne samoupravne, ne občinske doklade. 2. Neposredni davki: Na vse ostale vrste neposrednih davkov se uvede doklade v iznosu 30%. Ta doklada je izredna in samo začasna. Velja za vso državo, toda samo do konca tega leta. S tem novim davkom misli finančni minister dobiti okrog pol milijarde dinarjev, s katero svoto meni spraviti v ravnotežje državno gospodarstvo. Ta dva zakona predložijo finančni minister finančnemu odboru danes ali jutri. Nadalje se ima izjednačiti davek na žganje v celi državi.

Zakon v varstvo malega kmeta. Vlada ima namen razširiti zakon o zaščiti malega posestnika, ki velja sedaj samo v bivši kraljevini Srbiji na vso državo. Po tem zakonu se kmetu ne sme izvršiti nikakoli potrat pet jutrov oranje, hiša in pohištvo niti, ako je dolžan državne davke.

Stališče ruske emigracije. Tudi v krogih ruske emigracije je vzbudil prekrat v Bolgariji veliko zanimanje. Monarhistično navdahnjeno beogradsko »Novo Vremje« je posvetilo temu dogodku dva članka, ki sta značilna vsaj za oni del v naši državi bivajočih ruskih emigrantov, ki so prepričani, da bo konec ruske socialne revolucije restavracija carizma v tej ali oni obliki. Razumljivo je, da so ti krogovi sovražni vsem strankam od radikalcev do komunistov in da v bistvu priznavajo samo absolutističen evanجيل. Stamboljskega so že od nekdaj sovražili za to, ker je preveč obzirno postopal s komunisti in ker je stopil na prste tistim emigrantskim elementom, ki so si domišljali, da je Bolgarija primerno mesto za razne politične akcije tujih državljanov. Zato so sprejeli vest o njegovem padcu z velikim navdušenjem. S posebno vnašnostjo razpravljajo, da se je prekrat izvršil sporazum s carjem Borisom, ki bo sedaj popolnoma utrdil svoj prestol v Bolgariji. V novi vladi vidi začetek splošnega političnega okrevanja v Evropi, ki je po njegovem mnenju predaleč zabredla v demokratizem in parlamentarizem. Pravi, da je pred kratkim zapihala blagodejna burja v Italiji, sedaj je potegnala nad Bolgarijo in ostaja samo še, da monarhisti vržejo sovjetsko vlado v Rusiji. Tedaj bo mir v Evropi in balkanskim državam zagotovljen.

Italijanski diktator. Mussolini je v svojem govoru v senatu izjavil, da je bila njegova vlada, o kateri govore, da je morila svobodo, morda še preveč velikodušna v onih velikih dneh fašističeve revolucije. Naj nikdo ne zlorablja te velikodušnosti! Ako kdo hoče sodelovati z njim, ga sprejme, toda ako bi hotel biti novi sodnik inkvizitor, ki kontrolira, ali dedič, ki čaka, ali človek, ki hoče zapisati njegove pogoške, izjavlja, da absolutno noče nič slišati o takem sodelovanju. Tako govori samozavesten diktator! Ugledni rimski list »Il Mondo« se ponovno bavi z obsežnim Mussolinijevim govorom in vprašuje: Kaj hoče od nas ta mož, ki je in hoče ostati na čelu vlade? Da služimo kakim ideji? Da se pridružimo kakemu programu. Da se pokorimo kakim narodni dolžnosti, ki bi bila jasna vsem? Nič od vsega tega. Ta mož zahteva od nas le to, da sprejmemo njegovo vrhovno in večno moč kot politično dogmo, ki bi bila, ako treba, nad ustavo in zakonom ter bi postala sama nekaka višja in nespremenljiva postava Italije. To pomeni trajno izročitev pravic in oblasti, ki pripadajo samo ljudstvu, v roke enega samega človeka. List pravi k že večkrat zagroženemu novemu pohodu fašizma, da bi utegnil skloniti vse drugače nego prvi.

Spominjajte se

Družbe sv. Cirila in Metoda

Gospodarstvo.

Kritje češkoslovaških kron in našega dinarja in tečajne razlike med njima. Pisco članka pod gornjim naslovom, objavljenega v našem listu dne 10. in 14. t. m., nam javlja, da je bil izkaz bančnega kritja češke kron v zadnjemimenu štetilkah pogrešen, ker je pomotoma iz njega izostala ena postavka. Pravilno se ima glasniti ta izkaz takole: a) menične tirjatve 722.627.000 Kč, b) eskomptirani vrednostni papirji 95.235.000 c) posojila na vredn. papirje 1.211.186.000 kron češkoslov., e) posojila na vrednostne papirje 1.211.186.000 Kč, skupaj 2.029.048.000 češkoslovaških kron. Bančno kritje češke kron (12.029.048.000 proti 11.117.924.000) znaša torej okroglih 18,25 % in ne 11,75 %, kakor je bilo navedeno v omenjeni štetilki. Skupno kritje češkoslovaških kron je znašalo v navedenih dobah 43,25 % proti kritju 80,60 % našega dinarja. Po tem razmerju bi imel notiristi naš dinar v Curihu 22. maja t. l. 1080 šv. centimov (ne pa 1276 cent.), ne vpošteva kritja z domena. Z ozirom na to poslednje kritje ostaja cenitev notranje vrednosti dinarja na 12 šv. centimov še vedno skromna.

Tedenski pregled zagrebškega žitnega trga. Zagreb, 16. junija. Pretekli teden je ostalo stanje na tržišču kakor prejšnji teden neizpremenjeno in cene žitaricam so ostale stabilne. Vesti o stanju setve so ugodne. Koruza je povsod dobra, istotako gre pšenica v dobro klasje in oves se je radi obilnega dežja popravil. Pred dežjem se je kaskuliralo na slabo žetev ovsu, vendar se je sedaj situacija ugodno spremenila. Poročila o slabi žetvi prihajajo iz Srema. Pšenica je ostala sorazmerno čvrsta. Blago v Bački je notralo 425-435, v Sremu do 450 Din. Pšenica se v ostalem malo trguje, ker so mlinci ustavili obratovanje. Rž v težji 71-72 kg ab volj. postaja notira 335-365. Oves ima stalno ceno in se išče po 255-295 proti kvaliteti, postavno volj. odnosno slavonska postaja. Za oves je nekoliko več povpraševanja. Ječmen je brez interesa. Ponudba proti kvaliteti 290 do 330, postavno postaja. Iskanje je minimalno. Za novo blago ni izrazitih ponudb, dasiravno je del žetve v Macedoniji že dozorel. Koruza je čvrsta in je mnogo povpraševanja. Ponudba za baško merkatilno blago je 255 Din, za zagrebško 3% defektno je dražje za 10 do 15 para. Dovož koruze je radi dela na polju zelo slab. Ekspert ne konvencira. Interes za otrobe je narastel in se trguje drobnj po 140 do 160 Din, postavno natovorna postaja, za debele otrobe ni interesa. Moka je čvrsta, ker so zaloge izčrpane. Nudi se baza št. »0« 6,55 do 6,75 proti kvaliteti. Iščejo se posebno bele vrste. Za fižol je tu in tam povpraševanje. Zaloga so izčrpane. Beli notira 5 do 6 Din, pisani nekoliko več. Stalne kupčije ni. Ekspert v glavnem miruje. Sem pa tja pride do manjših zaključkov. Na tendenco zlasti vpliva politična situacija, ki povzroča vzdržljivost lastnikov blaga.

Julijska krajina.

Obrtno - nadaljevalna šola za zidarje v Renčah je zaključila svoje šolsko leto z razstavo šolskih izdelkov dne 10. t. m. Šola vodi nadučitelj g. Vižintin. Šola ima tri razrede, katere je obiskovalo 62 učencev. Uspehi šole so veliki.

Apel na italijansko ženo in mater gleda usode Jugoslovenov v Italiji. Na mednarodnem ženskem kongresu v Rimu je zastopala Jugoslavijo gospa Adela Milčinić, ki je koncem svojega referata toplo apelirala na italijansko ženo in mater, ki naj pomagata, da se usoda Jugoslovenov, kateri so po raskalski pogodbi pripadli Italiji, obrne na bolje. Šole (in listi) so zaprli in otroci ne dobivajo pouka v svoji materinščini. Jugoslavija nudi svojim prebivalcem italijanskega jezika polno priliko za nadaljnjo izobrazbo in v Splitu visi v italijanski ljudski šoli slika italijanskega kralja. Materin jezik je najvišja dobrina vsakega človeka. Zato je italijanski ženi dolžnost, da prepreči svojim možem, da bi še nadalje jemali slovanskim otrokom to dobro. Govor gospe Milčinićve je bil splošno odobran.

Češkoslovaško-jugoslovanski grob v Pulju. Prihodnji meseca prirede Italijani, po inicijativi društva »Adriatico Nostro« izlet v Pulo na grob svojega mučenika Nazaria Saura. Pomuditi pa se hočejo tudi na grobu dveh slovenskih mornarjev, Čeha Houckega in Hrvatja Kravsa iz Spilja, ki jih je avstriska oblast obsodila na smrt in dala ustreliti, ker sta v maju 1918. hotela s torpedovsko prebiti k zavzemnikom in odnesti važne dokumente jugoslovenskemu komiteju. Ta dva slovanska mladeniča ležita skupaj, omočena v platno, v grobu. Ko je češkoslovaška vlada hotela prenesti ostanke Houckega v Prago, niso mogli razločiti kateri mrtvec je Čeh, kateri Hrvat in tako sta ostala združena nadalje v puljskem grobu. Italijanski izletniki naj bi se na njunem grobu spomnili zlatih besed pokojnega Bissolattija, ki je rekel: »Jadrano ne delj več, marveč Jadran spaja Italijane in Jugoslovence!«

Kaosa v nemških finančnih. V nemških finančnih je opaziti zadnje dni pravega kaosa. Dolar je dosegel večerj že 100 tisoč mark. V zvezi s katastrofalnim padcem marke je nastala strašna draginja. Vlada ne ve, kako bi si pomagala iz kritičnega položaja, ker plače uslužbencev daleč zaostajajo za tržnimi cenami in pomanjkanje raste v geometrični progresiji.

Dobava raznega materiala za povezovanje tobaka. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 26. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega materiala za povezovanje tobaka (vrvice, spage, jute, blaga »Amerikana«, pločevinasti plomb, trakov iz jute). Predmetni oglas s natančnejšimi podatki in vzorci je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Ponedeljek, 18. junija: 2x2=5. Red C. Torek, 19. junija: 2x2=5. Red E.

OPERA.

Opera.

Torek, 19. junija: Janko in Metka. Dijaška predstava po znanih cenah. Začetek ob 4. popoldne, izven.

Sreda, 20. junija: Nikola Šubić Zrinski. Zankrat pred počitnicami. Izven.

Narodna opera »Nikola Šubić Zrinski« se vrši v sredo dne 20. t. m. zadnjikrat pred počitnicami. Začetek ob pol 8. izven.

Zadnja dijaška in mladinska gledališka predstava pred počitnicami je v torek dne 19. t. m. ob 4. popoldne v opernem gledališču. Vpizori se Humperdinckova opera »Janko in Metka«. Znižane cene. Izven.

Mladinska predstava »Dve Maričke« se vrši v četetek ob 16. pop. v dramskem gledališču za šolsko mladino po znanih cenah.

OB 300LETNICI BLAŽA PASCALA.

Disseur de bons mots, mauvais caractère.

Blaise Pascal, Les Pensées.

Dovtipnež-slaznajač! Da razumemo to Pascalovo besedo, je treba vedeti, da je veliki geometer in izumitelj matematike v drugi polovici svojega kratkega življenja krotiti počutnost, pokoril meso, se vadi v čednost, zatajeval samega sebe. Kadar so mu očitali, da jemlje denar na posodo, hoteč dajati preveč vbojajne, je odgovarjal: »Opazil sem, da človek vedno kaj zapusti ob smrti, pa če je še tako siromašen.« Ko je bil organiziral prvo podjetje omnibusov, je vzel na to tisoč frankov zaima, da je podprl stradaljo v Bloisu, kjer je bila lakota (1662).

Nič manjša od njegove dobrodelnosti je bila njegova čistost. »Ako sem kdaj pripovedoval - pravi njegova sestra omožena Perlerova, ki je spisala bratovo biografijo - da sem videla krasno ženo, se je srčil in mi govoril, da ne smem nikoli kaj takega praviti pred služabniki niti pred mladino, ker ne ve, kakšne misli bi utegnila s tem vzbuditi v njih. Tudi ni mogel prenašati ljubkovanja, ki sem ga prejemala od svoje dece, in mi je priporočal, naj jih tega odvadim, ker bi jim moglo to znatno škoditi; svojo nežnost da jim lahko na tisoč drugih načinov izkazuje.«

Gorečnost za slavo božjo je podžigala v njem vnuemu za kralja, ki se je izkazala ob vstaji v Parizu. »Pravil je, da bi bilo veliko zlo, če bi hoteli vriniti kralja republikanski državi kot n. pr. Benetkam in ogorčati svobodo narodom, ki jim bo je dal Bog; ali v državi kjer je ukoreninjena kraljevska oblast, bi pomnilo svetostkrumbo, če bi hoteli poslati spoštovanje, ki smo ga kralju dolžni.«

Njegova bistrost in duhovitost se je družila s čudovito preproščino, ki se je javila v vseh okoliščinah njegovega življenja, n. pr. v opravljanju verskih obredov. Nad vse mu je ugajal CXVIII. psalm, ki ga je pogosto z zamikom razkladal. Župnik pri Saint-Etienne, ki ga je posejal v njegovi boleznii, je pravil: »To vam je dete, ponižen in pokoren kot otrok.« Navzlic hudemu glavobolu in ščipanju se je plaval od radosti, kadar so ga obhajali. »Vendar pa verja sama ni prinesla pokoja Pascalovi duši. Tisti se morejo odpotiti, ki so privolili v verovanje iz razvidnosti Pascalov Bog pa je skrit Bog, ki javlja zgolj nekaterim in sicer le deloma: verovanje zavisti deloma od volje in ljubezni. (Dominc). Srce čuti Boga, ne pa pamet. In Pascal je težil z vsem ognjem svoje narave proti Bogu. Njegova vera je globoka: Ti me ne bi iskal, da me nisi našel; ni pa vedra: »Čamo tiste morem odobravati, ki nstejo ječec.«

Ta nemirni duh je iskal gotovosti. Po smrti so našli v njegovem oblazju vštito koženico, popisano ob njegovi drugi izpovedi leta Gospodnjega 1654, kjer bere med drugim: »Ogenj, Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakobov, ne Bog modrijanov in učenjancev. Gotovost. Gotovost. Čistvost. Veselje. Mir...« Pred vsem pa je iskal sreče, zlasti v posvetni dobi svojih, bređen se je docela posvetil Najvišjemu.

Ta slajna narava, ta močnejši razum, razpet na vse smeri, eden najlepših in najbajših človeških duhov, kar jih je bilo (Lauson), je postal pisatelj v boju za človeštvo. Njegovi jedrati pamfleti so napravili globok dojem: provençalski parlament in Rim sta obsodila njegova Pisma (1657). Čez tri leta pa je na predlog duhovske komisije državni svet v Parizu spalil njih latinski prevod. Dasi je bila njegova stranka poražena, je knjiga triumfirala in jezuitska družba se ni nikdar opmogla od dobljenega udarca. Pascal je ustvaril zoper njo neizbrisen predsek in potisnil v roke orožje vsem onim, ki so se balj ali jo oržili. Papeža Aleksander VII. ter Inocent XI. sta po zgledu francoske duhovščine obsodila ohlapno moralo. Končno je bil jezuitski red l. 1773. s posebnim bulo ukinjen; med razlogi navaja papeževo pismo tudi pogubno navedbo kazuistov. Vse to in mnogoteri moderni pojavi zoper jezusovec je plod pokreta, ki se je razvil iz Pascalovih »Provinciales«, ki pa so prvi francoski prozaični umotvor klasičnega okusa.

Napadeni so se dokaj slabo branili. Današnji jezusovci ne očtajo več toliko svojemu protivniku, da je nadaljeval dele protestantov, kakor da je s svojimi posmeškom, utri pot nevernikom. A v početku se ni nihče zavedal, da se bo ta laška ironija, naperjena zoper razne Escobarje, tako brzo razpasla in celo Cerkev samo bridko prizadela. Lerminter jo je povzel s temi besedami: »Pascal je pri-

pravil pota; Voltaire lahko pride« (L'abbé Maynard, Les Provinciales, 1851, I, 62).

Glavno Pascalovo delo pa ni dovršeno: apologetična krščanstva. Po njegovi smrti so našli vsakovrstne koščke papirja z gradivom. Da se ne izgube, so jih nalepili na veliki register, iz katerega se je porodila zbirka Les Pensées. Dve vodilni misli se dasta izluščiti: 1.) človeška beda brez božanstva, 2.) človeška sreča z božanstvom. Kaj je človek v primeri z vesoljstvom? Kaj je človek v naravi? »Nič napram neskončnosti, vse napram nič, sredina med ničem in vsem« (I, 1). Vesoljstvo je »brezmejna kroglja, čigar središče je povsod, oboda pa nikjer« (I, 1). Večni molk teh neskončnih prostranstev me plaši« (XXV, 17). »Kaj pa je človek sam na sebi? Človek ni ne angel ne zver; in nesreča hoče, da igra zverino, kdor hoče igrati angela« (VII, 13). »Človek je trstika, in sicer najslabotnejša v prirodi; to je misleča trstika...« (I, 6). Kakšna blodnja je človek! Kaka nečuvnost, kakšna pošast, kakšna zmeda, kakšno nesoglasje, kakšno čudovišče! Sodnik vseh stvari neumen zemski črv, hranitelj resnice, smrdatok negotovosti in zmote, slava in izmeček vesoljstva« (VII, 1). »Poslednji čin je krvav, pa če je burka in ostalem še tako lepa: končno se vrže prsti na glavo, pa je za vselej zadosti« (XXIV, 58).

Tak je Pascalov skepticizem, tak njegov pironizem. Človeški rod nam slika v temnih barvah, hoteč dokazati brezbriznost, da ne morejo prebiti brez religije. Pogosto navaja za dokaz drugega skeptika, Montaignea, ki pa ponižuje človeško pamet in jo pušča v dvomu dočim jo Pascal osvjetljuje z vero. »Ljudem, ki niso mogli ozdraviti smrti, siromaštva in nevednosti, je prišlo na um, da več ne mislijo na te reči, hoteč postati serčini.« To je Pascalov pesimizem. Iz njega nas želi povesti k Najvišjemu bitju. Takisto je dejal in rekel nevernikom: »K verite hočete iti, pa ne poznate poti: ozdravite se hočete nevernost in vprašujete po leku: naučite se ga pristiti, ki so bili zvezani kakor vi... Delajte na ta način, kakor so pričeli oni: opravljali so vse, kakor da imajo vero, dajali so za maše...; samo po sebi vas bo vse to pripravilo do vere in vas bo poneumilo.«

V svojem navdušenju za spreobračanje se ta apostol ni ustrašil krepke besede: poneumniti (abêtr), kar so mu svobodnjaki seveda krepko zamerili. Pascal je bil pač močna samostanska osebnost, in ko je Cerkev delaProvincijalke na indeks in jih je krvnik javno sežgal, se ni uklonil, temveč izjavil: »Da mi je še enkrat pisati to polemiko, bi jo napravil še tršo«, in v Mislih čitamo: »Če so moja pisma v Rimu obsojena... se sklicujem na tvoje razsodišče, gospod Jezus.«

Pascal je globok mislec in izveren pisec. Vsek njegov stavek, pa bil na prvi pogled še tako čuden, odpira razglede na vse strani, vzbuja razglabljanje. Vzemimo naslednjo iver: »Kakšna je neki ta narava, podvržena spremembi? Navada je druga narava, ki uničuje prvo. Zakaj ni navadna naravač fluo se bojim, da ni narava nič drugega ko prva navada, kakor je navada druga narava«. Evo nas sredi zagonetke, ki jo znanost obdeluje že nad pol stoletja; kar danes imenujemo naravo v vseh bitjih oblikah in svojstvih ali nagonih, ni li to zbirka zaporednih pridobitev, ustavljenih po običaju, izročeni po dedičnosti? Pascalovala beseda vsebuje dve stoletji pred Darwinom jedro razvojnega nauka. Poglavitna vrlina pesnika Pascala je nadčuti značaj njegovega nemira in podob, ki plamenito ožarjajo njegov slog. Kot krščanski poet stoji med sveto Terezo in neznanim avtorjem »Hoje za Kristusoma«. Zmožen je neskončnega obupa, pa tudi zaupanja: Jezusov misterij je čudna, vzvišena pesnitev. Pa še kaj drugega je v njem, Voltaire je pisal: »Najboljše Molièrovo šalotere nimajo več soli nego prve Provincijalke.« In Racine pravi v II. Pismu na Post-Rovaj: »Ali se vam zdi, da so Provincijalci pisma kaj drugega nego komedije?« Ni čudo, čudo če so Pascala tolikanj čislale bistrave glave kot Boileau, Gosspe de Sévigné in celo pravoverni škof Bossuet? M. N. R.

Glasbeni vestnik.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V ponedeljek dne 18. junija t. l. točno ob pol 8. vaja mešanega zbora. Vse in vsi!

Občni zbor Filharmonične družbe se vrši danes dne 18. t. m. zvečer ob 20. v pevski dvorani Glasbene Matice. Dnevni red: 1.) Otvoritev obnega zbora po predsedniku. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Volitve v odbor. 5.) Slučajnosti. Vse p. n. člani in članice Filharmonične družbe prosimo, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Šolstvo.

Sestanek na Bledu. Vabim vse absolvente Slovenske trgovske šole v Ljubljani leta 1913., da se udeležijo v svrhu praznovanja desetletnice službovanja skupnega sestanka na Bledu dne 8. julija 1923. Prijazno je vabljen profesorjski zbor ter absolutne prejšnjih letnikov. Takošnje prijave k udeležbi v svrhu ravnarja sprejema France Resman, Radovljica.

Na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani je vpisovanje v prvi letnik za šolsko leto 1923/24 v soboto dne 30. junija od 8. do 11. Pogoj vpisa je dovršen nastavni razred meščanske šole, oziroma 4. razred srednje šole. Učenci naj prinese s seboj zadnje šolsko izpovedilo in krstni (rojstni) list.

Najraznovrstnejše knjige, slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške izposoja vsakemu šentjakobski knjižnica. Vožarski pot, začetek Karlovske ceste, električno postajališče, vsak delavnik od pol 6. do pol 8. zvečer. Na razpolago popolni imeniki knjig.

Josip Perdan.

Raz palačo Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani visi črni prapor, ki oznanja žalost, ker je zbornica izgubila enega svojih najmarljivejših članov.

Po težki operaciji je izdihnil v petek na Dunaju svojo blago dušo gospod Josip Perdan, veletržec v Ljubljani, posestnik in zbornični svetnik. Od trdovratne boleznii izmučen je iskal na Dunaju pomoči v sanatoriju Löw, pa vsa zdravniška spretnost ni mogla več podaljšati dragocenega življenja deloljubnemu možu. Smrtna novica britko zadeva vse njegove številne prijatelje, stanovske tovariše in znance. En glas iskrenega obžalovanja in blagega sočutja spremlja žalostno vest, da je moral iz naše srede v najlepši moški dobi simpatičen mož, ki mu je bila celo življenje zvezda vodnica neodjenljiva ljubezen do dela. Gospod Josip Perdan je moral od nas v 46. letu svoje starosti. Rojen iz narodne rodbine Perdan - Lenčeto v Ljubljani je po zdravi in pravi trgovski tradiciji s svojim bratom Ernstom po dovršenih splošnih in strokovnih studijah vstopil v znano trgovino tedaj še živga očeta Ivana Perdana, ki je bil daljšo dobo predsednik Trgovske zbornice za Kranjsko in deželni poslanec. Po prerani smrti svojega očeta sta s starejšim bratom vodila skupaj cvetočo trgovino ter jo s svojo pridnostjo ne le vzdržala na isti višini, temveč jo krepko povzdignila in razširila v vsakem oziru. Po prerani izgubi svojega brata, s katerim sta najlepše soglašala in se izvršno izpolnjevala, je blagi pokojnik nadaljeval več let svojo trgovino sam. Narasli posli in rahlo zdravje so bili merodajni, da si je pridružil prejšnjega dolgotrajnega poslovedca gospoda Novaka, ki mu je ostal dolgo čvrsta opora in zvest družabnik. Poleg cvetoče trgovine je imel gospod Perdan obsežno posvetilo in je vodil zastopstvo velike zavarovalnice Jadransko zavarovalno društvo. Ze njegov pokojni oče je posvetil posebno pozornost trgovini z vžigalicami ter zasnoval znano poslovno razmerje s Ciril - Metodovo družbo. Blagi pokojnik je ta nelahki posel mogočoma razvil ter zagotovil s tem založništvom, naši prekoristni družbi znatne redne dohodke. Deloval je vedno v najlepšem soglasju z vodstvom naše šolske družbe ter mu gre odlična zasluga, da je zagotovil zlasti v prejšnjih težkih časih našemu narodnemu šolstvu vpošteven trajni vir dohodkov. Gospod Josip Perdan je bil izobražen mož, odličan strokovnjak in dika našega trgovstva. Ljubil in cenil je svoj poklic, držal je na trgovsko čast in kupčijski sloves. Ves v veselju je bil, kadar se je lepo obnesla kaka reprezentativna trgovska priredba. Navzlic svojim številnim poslom, vključ svojemu rahlemu zdravju je bil vztrajno delaven ne le v svojih kupčijskih in gospodarskih poslih, z redko vneemo se je animal za splošne trgovske zadeve ter se je vedno rad posvečal javnemu delu. V naših trgovskih organizacijah je bila široko čislana njegova delavnost. Teško ga bodo pogrešali in jedva nadomestili. Radi smo poslušali njegove izkušene svete in njegovo umerjeno besedo. Od narave živahan se je na trgovskih zborovanjih često oglašal k besedi ter imel na raznih shodih strokovna poročila. Gladko in zgovorno mu je tekla beseda. Z redko spretnostjo je umel zastopati svoje mišljenje. Ze v mladih letih je pričel delovati v naših trgovskih organizacijah, tako v Slovenskem trgovskem društvu »Merkur«, v »Trgovskem bolniškem društvu« ter v »Gremiju trgovcev«, kjer se je osobito animal za strokovno šolstvo in zagremialno šolo. Najboljši dokaz posebnega zaupanja svojih stanovskih tovarišev je dobil, ko je bil že v ranih letih, izbran za svetnika v trgovski in obrtniški zbornici. V tej važni korporaciji si je hitro pridobil zaupanje, ugled in vpliv. Posebno rad se je animal za vprašanje zborničnih financ ter je daljšo dobo v zbornici posloval kot referent za proračun in račun. Josip Perdan je bil vnet narodnjak in izvrsten sin svojega naroda. Živahno se je udeleževal naših bojev, ki smo jih pred dobrimi 20. leti morali voditi, da smo dobili vodstvo vodilnih trgovskih organizacij v svoje roke. Blagi pokojnik je bil dobra duša, izvrsten prijatelj, zanesljiv tovariš, ki je rad pomagal s svetom in dejanjem. Vse ga je cenilo in rado imelo. Zadnja leta je mnogo bolehal, pa navzlic temu ni odnehal delati. Ko smo ga obiskali nedavno po prvi operaciji, je bil res že slab in nagibal k črnim mislim, ali upali smo, da zmaga mlada narava. Ko mu nocoj na mračno nedeljo pišemo strtega srca v slovo te vrstice prijateljskega spomina za list, ki ga je tako rad in tako zvesto čital, nam je v resnici težko v prijateljskem srcu ob neusmiljeni misli, da se nam dobi in ljubi prijatelj samo še mrtve vrne v svojo ljubljeno Ljubljano, kjer po vestnem in pridnem delu in vzglednem življenju najde prerani pokoj v zvesti slovenski zemlji.

Časten spomin Tebi, ljubi prijatelj, Pepi Perdan! Dr. Fran Windischer.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. junija 1923.

— Vprašanje združitve Avstrije z Nemčijo zopet v ospredju. Pod vtisom političnih dogodkov v Grški, Turčiji in na Bolgarskem, se je avstrijsko javno mnenje jelo zopet intenzivno baviti z vprašanjem združitve Avstrije z Nemčijo. Politični krogi v Avstriji zastopajo mnenje, da so politični dogodki v omenjenih državah z vsoto evropske dokazali, da ne drži več teza o nedotakljivosti mirovnih pogodb. Kakor je grško-turški konflikt ipso facto razbil sevresko mirovno pogodbo, kakor je omajal prevrat na Bolgarskem veljavnost neuiliske pogodbe, tako se lahko omaja tudi veljavnost saintgermanske pogodbe, ako Avstrija postavi velesile pred gotovo dejstvo. To naziranje si je sedaj priborilo veljavo v vseh avstrijskih političnih strankah. V kratkem, najbrže na jesen, se imajo vršiti nove volitve v avstrijski parlament. Te volitve se izvedejo pod geslom: **združitve z Nemčijo**. Pod to parolo poljejo v volilno borbo vse avstrijske nacionalne stranke, a tudi socialisti. Kakršno je razpoloženje v Avstriji sedaj, ni dvomiti, da zmaga je stranke na vsi črti, ker nameravajo storiti med sabo v doseg zgoraj navedenega končnega cilja trden blok. Doslej nereseno vprašanje je, na kakšen način naj se izvede združitve z Nemčijo. Monarhisti so mnenja, da se naj po volitvah ujedinenje z Nemčijo enostavno proklamira. To mnenje zastopajo tudi Velenec, nacionalci in del krščanskih socialcev. Socialisti in manjši del krščanskih socialcev pa zastopajo stališče, da je treba najprej državo na znotraj konsolidirati, izločiti iz nje vse ekstremne elemente in šele potem polagoma prijeti s pripravami za ujedinenje z nemško republiko. Ta stališča bo pri volitvah najbrže ostala v manjšini. Zato je treba računati na načrti prve skupine, da naj se takoj po izvršenih volitvah v parlament, ne oziroma se na levo ali desno, proglasi združitve Avstrije z Nemčijo in tako postavi Evropo pred izvršeno dejstvo. Kakor torej vse kaže, stopi problem ujedinenja Avstrije z Nemčijo v doglednem času v akutni stadij. Pri tem je interesirana tudi naša država, saj mora z avstrijskim problemom stopiti v ospredje tudi naše korosko vprašanje. Naša država, pa tudi Italija, ako se zaveda svojih interesov, ne more trpeti, da bi se naenkrat pojavil kot obmejni stražar na Karavankah — pruski grenadir. Opozorjamo naše merodajne kroge na dogodke, ki se pripravljajo v sosednji Avstriji s pričakovanjem, da jim posvetijo vso potrebno pozornost in da poskrbe, da bo naša država pripravljena za vse eventualnosti. Najnovejši dogodki v Bolgariji naj ji bodo v pouk in tudi v svarilo!

— **Prostovoljno gasilno društvo vrženo iz Mestnega doma?** Včeraj je bilo v Mestnem domu burno zborovanje članov ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva, ker se je razširila vest, da je magistrat določil, da bo Mestni dom služil odsej samo poklicnemu gasilstvu, katero vzdržuje magistrat, prostovoljno gasilno društvo, ki deluje že nad 50 let uspešno, pa naj gre, kamor hoče. Načelnik je bil zelo v zadregi in je hotel odstopiti. Prostovoljne gasilce se je nekako potolažilo, da se jih ne misli res vržeti iz Mestnega doma, toda vsi čutili to namero, ki se izvrši takole ob primerni priliki. Poklicno gasilstvo je zelo drago. Takih poklicnih gasilcev je menda 20. Vsak ima na mesec 5000 kron in stanovanje, zraven vrši še svojo obrt! Na zborovanju se je povdarjalo, čemu so taki nepotrební stroški, ko bi prostovoljno gasilno društvo lahko še naprej delovalo samo, kakor je doslej.

— **Ruska šola v Sloveniji.** Ruski emigranti, ki do zadnjega časa večinoma niso imeli prilike, pošiljati svoje dece v šolo, ker niso imeli sredstev za lastno šolo, naše šole pa so bile njihovi mladini radi jezikovnih in drugih težkoč nedostopne, so koncem lanskega leta vendar našli izhod iz te zadrege in si preskrbeli skromno zavetišče za vzgojo in oskrbo siromašnih otrok. Deloma s pomočjo naše vlade in požitrovnostjo posamičnih domačinov, ki brez političnih predsodkov razumejo in čutijo z bednim človekom, deloma pa s lastno marljivostjo in prostovoljnimi prispevki premožnejših emigrantov so prevzeli grad v Ponovičah pri Litiji, ki so ga preuredili in opremili tako, da odgovarja za silo vsem zahtevam internata. Staro, precej zapuščenno poslopje predstavlja sedaj pravo rusko kolonijo. Z dovoljenjem ministrstva prosvete je bila v oktobru lanskega leta osnovana v tej koloniji nižja realna gimnazija, ki ima tudi svojo pripravljavnico, tako da se sprejemajo ruski otroci takoj, ko so dorasli za šolo. S piklami sredstvi, toda izredno vstrajnostjo in organizacijskimi sposobnostmi se je posrečilo go. Ra. je vsi v tem kratkem času dosegli prave uspehe. Kot izvežbana odgovornost, ki je že pred in med vojno vodila internate v Rusiji, je ta požitrovna dama posvetila vse svoje moči zapuščenim in pozabljenim ruski deci in ni še poteklo leto, odkar je stopila na čelo plemu.

nite akcije, ko je njeno delo obrodilo že bogate sadove. Šolski pouk in vsestranska vzgoja siromašnih otrok je že v polnem teku. V pripravljavnici in štirih razredih srednje šole se nahaja sedaj 130 gojencev in 15 oddelkov. Ga. Rajevska, kot ravnateljica šole, vodi vse te koče posle in z neumovanim delom skuša spraviti internat v pravi tir. V kolikor ji dopušča skromne razmere in pomanjkanje najpotrebnejših predmetov, je ta svoj cilj že dosegla. Minulo soboto je povabila naše uredništvo, da si ogleda prvo rusko šolo v Sloveniji. Podrobno poročilo o tem ogledu in vprašanju vzgoje ruske dece pričakujemo v eni prihodnjih števil.

— **Zasedanje prizivne komisije za dohodnino.** Sprito eminentnega interesa pridobitnih krogov na poslovanju prizivne komisije za dohodnino je Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo v svoji zadnji plenarni seji sklenila za priti delegacijo ministrstva financ, da ukrene, kar je potrebno, za bližnje sklicanje prizivne komisije. Gospod finančni delegat se je takoj odzval zborniški prošnji ter sporočil, da bo prizivna komisija za dohodnino sklicana, čim bodo vsi od davčnih oblasti predloženi prizivni spisi preizkušeni in poročevalčevi predlogi zadostno pripravljeni. Pri vsaki priliki se to zgodi kakor lansko leto tekom meseca julija. Pri tej priliki bodi ugotovljeno, da naša finančna uprava posluje v jako težavnih razmerah, ker ima na razpolago le skromno število izurjenega uradništva. V novih razmerah ima zlasti strokovni oddelek I. delegacije, kjer se obravnavajo dohodninski prizivi jako razsežen, težaven in odgovoren delokrog, kjer je moral prevzeti poleg avtomatičnega prirastka poslovanja še druge nove agende. Ne smemo pozabiti, da je vsled neugodnih plačilnih razmer naša davčni uprava na razpolago jako malo število uradništva, osebno uradništva z akademsko izobrazbo.

— **Quousque tandem?** Prijatelj in dolgoletni sodružnik našega lista nam piše: Kakor znano, spada med inventar izvestne politične gospode vsikdar tudi zakoniti listič, ki ima nalogo preobčevati nizkote osebne napade, katere se voditelji samoupravi objavljati v svojem glavnem glasilu. Ta posel opravlja za gotove gospode pri nas list, ki bi imel pač drugo hvaležnejšo nalogo, kakor je ta, ako bi bil v pravih rokah in bi stal pod pravi vodstvom. Nedavno tega je prestopil napad takratnega pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, pred kratkim pa velikega župana dr. Lukana. Ni moja naloga lomiti kopja za ta dva moža, ki se bosta že sama branila, v kolikor se jima to zdi prav in potrebno. Ugotoviti pa moram eno. Vsakdo, ki je čital blazne izbruhe zahrbtnosti in perfidnosti in ki si je še ohranil nekaj dobrega okusa, je prišel do spoznanja, da je moč take politične eskapade kvitirati le z zaničevanjem in preziranjem. Komu ni znano, da se v političnem boju včasih uporabljajo sredstva, katerih očetovstva bi se v dobri družbi vsakdo sramoval? »Politisch Lied, ein garstig Lied!« Toda ali moramo Slovenci res prednjačiti v vseh slabih in malovrednih lastnostih? V imenu slovenske javnosti, v imenu slovenske kulture in dobrega okusa moram dati duška ogorčenju, da je politični boj zavzel take oblike in da je mogel slovenski list pasti na nivo prostakega revolverskega žurnala.

Dr. M. T.

— **Smrtna kosa.** V Beričevem je umrla 16. t. m. ga. Marija Jeran, roj. Burgar, v najlepši življenjski dobi 33 let. Pokopali so jo danes na pokopališču v Beričevem. Pokopnica je bila izredno skrbna gospodinja, ki je uživala splošni ugled in spoštovanje v vsi okolici. Blag ji spomin!

— **Nov univerzitetni profesor v Beogradu.** Prof. dr. kolegijski beogradske filozofske fakultete je slavna ruska slavistka in člana beogradske akademije, Kuljbašina, imenoval za profesorja slavistike.

— **Pojasnijo.** G. Alojzij Meserko, trgovec v Ljubljani, javlja, tem potom, da ni identični in tudi ni v sorodstvu s bratoma Alojzijem in Ivanom Meserkom, ki sta bila pred zadnjo poroto obsojena radi tatvine.

— **Komisija za izseljenične zadeve.** Minister za socialno politiko je za rešitev izseljeničnih zadev ustanovil komisijo, ki bo odločala o inoslovesnih pasutih in pri razdelitvi koncesij ljudskim družbam obenem podala svoje mnenje.

— **Novi tramvajski vozovi v Beogradu.** Na račun reparacijske odškodnine so prišli iz Nemčije štiri tramvajski vozovi, ki so bili takoj postavljeni v promet. Do sedaj je iz Nemčije prišlo že 20 tramvajskih vozov.

— **CELJSKE VESTI.** — **Koncert Celjske pevске družbe.** V soboto zvečer se je v veliki dvorani našega Narodnega doma vršil pod vodstvom društvenega povodnje G. Cirila Preglja drugače dobro uspehi koncert, samo udeležba bi bila pa menda lahko boljše, nego je bila. Nastopilo je na koncertu okrog 70 pevcev. Predvajalo so se skladbe v moških in mešanih zborih raznih naših domačin in drugih skladateljev. Ugajalo so vse pevsko točko, posebno pa Edvard Griegaova »Nova semlja« v moškem zboru s baritonskim samosplovom g. dr. Gvido Serneca. Na koncert je pevsko društvo lahko ponosno, saj so bili posebniki s izvršnimi nadse sadovoljni. — **Hladno deževno vreme** je sedaj dne sopot nastopilo po naših krajih. V nedeljo smo opazili sone po višjih vrhovih naših Savinskih planin. Tudi vode so radi obilnega deževja zopet močno narasle. Deževja bi bilo sedaj dovolj in vse nestrojno prikaže lepših poletnih dni. — **Matura se je v Utopljeno prišla** na naši realni gimnaziji. — **Utopljeno prišlo** Doro Kmetič, o kateri smo poročali minuli teden, da je utonila v potoku Koprivnica, so v soboto potegnili iz vode v bližini rudarske šole. — **V zadnji sili** mesa.

nega šolskega sveta je bilo sklenjeno, da se predloži vsijemu šolskemu svetu prošnja, da se odloči o prihodnjem šolskem letu po eno vzporednico na deski in deskišči meščanski šoli z ozirom na veliko število učencev in učenk. V tem slučaju se naj opusti nameravana ukinitve, ker obstoječi vzporednici k prevemu razredu, ker bi bili s tem rodilniki občutno prizadeti, razvoj šole pa onemogočen. V počitnicah obične mešto 60 čeških otrok, da se s tem poglablja in ustvarijo priradni odnosi med obema bratekima narodoma. Mestni šolski svet je Zenskemu društvu v ta namen prepustil prostore gospodinjke šole in kuhinje. — **Izpred sodišča.** Svetko Jože je v raznih krajih okrog Polzele izvršil precej tatvin. Sodisce mu je zato prisodilo 6 mesecev težke ječe. — **Ker sta v rudniku v Šostanju zakrivila noko nesrečo, katere žrtve je postal ruder Stefan Vitak,** sta bila pred celjskim okrožnim sodiščem obsojena rudniški paznik Fridan na en teden, rudniški strojevodja Martin Zemljak pa na 14 dni poostrenejega zapora.

— **Gonja proti celjski »Posojilnici«.** Iz Celja nam piše: Očividno samo v prid ljudske posojilnice v Celju začelo se je prava gonja proti Posojilnici v Celju, ki se je sicer res preosnovala v delniško družbo, vodi pa svoje posle pod onim istim vodstvom in po istih smernicah kakor prejšnja zadruga. Že dalje časa obeta se nov zadrugi zakon, vsled katerega bi naj imeli vsi zadrugniki jednako glasovno pravico tudi pri izvolitvi načelnstva. Da bi bili oni tisti gospodje, ki se jim sedaj tako mudi po vlogah v Celjski posojilnici, na prvi tak občni zbor pripeljali vse svoje poslušne ovčice, bo morda vsakomur jasno. Tako bi po ceni bili zavladali v bivši slovenski trdnjavi v celjskem Narodnem domu, oni, ki poznajo Slovence je takrat, kadar je nepogojno njihov pristajati, ki so jim pa vsi drugi sami »prijanci, oduhili, neverniki, največji sovražniki slovenskega ljudstva« in kar je še takih lepih imen, ki jih lahko beremo dan na dan v »Slovenskem Gospodariju« in »Straži«. Zaman se gospodje zaletavajo v Celjsko posojilnico. Vaši pristaji naj dvignejo kolikor hočejo in in kolikor imajo. Posojilnica bo trdno stala še tudi vnaprej, ker so v vodstvu močje, ki so jo vodili od njenega začetka in ki jih ljudstvo pozna kot pošlene rodoljube, ki Vaših naukov ne rabijo in se Vaših groženj ne bojijo. Brez samohvale lahko kaže Celjska posojilnica na svoje dosedanje delovanje; pri pametnih ljudeh ji ne bo nikdo mogel izkopati zaupanja.

Da denarni zavodi kakor posamniki med seboj tekmujejo, je naravno; dokler tako tekmovalje ne stopi izven okvira dostojnosti, je dopustno in celo potrebno. Gonja iz same maščevalnosti in najnižje nagiba, da se le politični nasprotnik ubije, pa spada med nedopustna sredstva. To je hujškanje ljudstva, to je gospodarski boj na nož, ki bi se ga najmanj smela posluževati ona stranka, ki vedno toži, da je tako malo poštenosti in ljubezni med ljudmi.

— **Trije slučajni zblaznelosti v enem dnevu.** V soboto popoldne, nekako ob 16. h, je na Hradeckega mostu nenadoma zblaznel nek moški in začel kričati nad pasanti ter prepevati razne pesmi. Došla stražnika sta ga najprej spravila v bližnjo vežo in obvestila rešilno postajo. Ko so nesrečneža zvezali v prisilni jopič, se je začel krčevito boriti ter je skočil z rešilnega voza. S težavo so ga nato še enkrat spravili v voz. Prepeljan je bil na opazovalnico deželne bolnice. — Na policiji pa je med zasliševanjem nenadoma zblaznela natakarka Ana Križarič. Tudi ta je bila prepeljana na opazovalnico. Na Eleweisovi cesti pa je v soboto popoldne napadel hud živčni napad neko Šturmovo. Prepeljana je bila v bolnico na opazovalnico.

— **Nadajne aretacije v Mariboru.** Tekom včerajšnjega dne sta bila aretirana še dva vlomilca, ki sta člana družbe, katero je minule dni izsledila mariborska policija. Sta dva brata Anton in Rudolf Skoberne, sta večkrat predkaznovana, ki sta dalje časa živela v Avstriji ter bila udeležena tudi pri napadu na leobenško pošto, radi česar sta odsedela po dve leti v graških zaporih. Bila sta v stalni zvezi s svojimi tovariši tostran meje ter udeležena tudi pri več vlomih, ki so jih izvršili skupno v Mariboru in okolici. Pri njima je našla policija razno blago, ki izvira iz teh tatvin in vlomov.

— **Velik pretek na Tržaški cesti.** V bližini tobačne tovarne na Tržaški cesti je sinoči neka drhal napadla delavca, ki se ni mogel sam braniti. Napadalec so mu izbil oko. Takoj je prišla na pomoč policija, ki je začela zasledovati napadalec in jih je končno prišla. Ostalo, zelo razjarjeno občinstvo je brezvestne napadalece linčalo ter jih do krvi pretekel.

— **Drugi eksperimentalni večer prof. dr. Evgena de Gyna se vrši šele v torek.** 19. tm. ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. Čisti dobitek tega večera je namenjen Udrugi jugos. novinarjev, sekcija Ljubljana. Prof. dr. Gyn bo izjavil nove poiskave, razlago prevzema slovenski interpret. Posebnost programa tvorijo točke z živalskimi hipnozami, ki bodo novost za Ljubljano. Občinstvo se prost, da prinese s sabo živali, kakor kokoši, zajce, šabe kače in pišče, s katerimi bo predavatelj izvajal svoje hipnotične eksperimente. Predprijeda vstopnice v trafikli Prešernova rlica nasproti pošti.

— **Danes zvečer ob 8. koncert v Mavri »EMONA«.** Vstop prost.

— **Kino Tivoli.** Od ponedeljka do četrka se predvaja lepa drama »Sergije Panja«, inecentrana po istoimenskem dramskem delu. Krasni mikavni prizori. Film je v petih dejanjih.

— **Polietne takse.** Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Kdor mora po takani tarifi zakona o takah in pristojbinah (Uradni list 100/1921) polietno plačevati kako takso, se opozarja, da naj izpolni to obveznost za drugo polietno 1923 najkasneje do dne 15. julija 1923. Take takse so: Polietna taksa po tar. post. 64 (za pravico, da se tožijo pišaje pod milim nebom) 250 Din. Polietna taksa, pa tar. post. 65 (da se tožijo pišaje v baraki) 250 Din. Proti taksnim zavezancem, ki ne bi do 15. julija 1923 vplačali polietne takse, se bo kazensko postopalo.

Turistika in sport.

— **Turistiški klub »Skala«.** Ker je sestanek preteklo sredo vsled nepričakovanih ovir bil odpovedan, naznanja odbor vsem članom, da se isti vrši nepreklono v sredo, dne 20. tm. ob 20. zvečer v steklenem salonu hotela »Tivoli«. Udeležba za vse člane obvezna.

— **DOMAČE TEKME.**

Meeting S. K. Primorje 17. junija. Včeraj se je vršil na igrišču S. K. Primorje letošnji prvi lahkoatletični meeting, katerega so se udeležili lahkoatletci Primorja in Ilirije. V domačih tekmovalnih so celo nastopile edino tekmovalke S. K. Primorje. Meeting je pokazal nekaj dobrega naraščanja in je postavil tudi nove rekorde. Posamni izidi: 50 m juniorji pod 18 leti (5 tek.) : Stepišnik (Ilirija) 6,4 (slov. rek.). Lah (Primorje), Svetlič (I) 50 m dame (4 tek.) : Prevec (P) 6,4 (slov. rek.), Santel (P), Dolničar (P) 100 m juniorji (4 tek.) : Valtrič (P) 11,2 (sl. rek. čas), Starc (P) Lah (P) 200 m pešhoja (3 tek.) Bettini (P) 10, (slov. rek.), Skrajnar (P), Bašin (P), poslednja izven konkurence. Disk (4 tek.) : Dekleva (P) 30,2 m, Boršner (I) Valtrič (P). Troškok (2 tek.) Perpar (P) 11,64 m (nov slov. rekord), Jančigaj. Skok v daljavo dame (3 tek.) : Santel (P) 4,68 Prevec (P) 4,58, Tancigaj 3,12, 1000 m tek (4 tek.) : Perše (I) 3,12, Hladnik (I), Ravnikar (P). Stafeta 4 krat 50 m juniorji (2 stafeti) : Ilirija 26, Primorje. Stafeta 4 krat 50 m dame (1 stafeta) : Primorje 31, Stafeta 4 krat 100 m juniorji (2 stafeti) : Primorje 1:51, Primorje II.

Ilirija : Jadran 5:1.

— **INOZEMSKA NOGOMETNE TEKME.**

— **Dunaj, 17. junija.** (Izv.) Današnja prvotredne prvenstvene tekme so spornosti svet popolnoma iznenadile. Prvenstvo obrani Rapid. Ostali regulati so bili nepričakovani. Rapid : WSPC 2 : 1 (2 : 1). Rudolfs-hügel : Amateure 3 : 2. Senzacija dneva. Simmering Wacker 3 : 2. Vienna : Hakoh 1 : 0. Waff : Herta 2 : 2.

— **Kopenhagen, 17. junija.** Tekme reprezentance Danske in Švice je imela rezultat v korist Danske 3 : 2.

— **Praga, 17. junija.** (Izv.) Sparta je v soboto porazila DFC 4 : 1. V prvem polčasu je bilo razmerje 1 : 1. Med praskami sportniki klubi je vzbudila zmaga Sparte nad nemškimi nogometnim klubom pravo senzacijo.

— **Brno, 17. junija.** (Izv.) Sparta : Moravska Slavia 5 : 1.

— **Budimpešta, 17. junija.** MTK : UFC 4 : 1.

Društvene vesti.

— **X. sešatek znanstvenega odseka Slovenskega zdravniškega društva se vrši v sredo dne 20. t. m. v predavalnici Bolnice za ženske bolezni ob 17. uri.** Predava gosp. podpolkovnik dr. Rikard Jug : »Hypertrophia prostatica in njena terapija«.

— **Kongres antialkoholikov.** Železniški minister je udeležencem antialkoholnega kongresa, ki se vrši 25. in 26. tm. v Beogradu, dovolil 50% znižanje vožnje po državnih železnicah.

— **ORGANIZIRANA VLOMILSKA TOLPA V LJUBLJANI.**

Tekom štirih dni izvršenih in poskušenih 11 vlomov.

Ljubljano ogroža zopet nevarna, dobro organizirana vlomilska tolpa, ki ima svoje vlomilke mreže razpleteno po vsem mestu. Od petka 15. t. m. pa do danes je bilo izvršenih in poskušenih nič manj kot 11 vlomov, in sicer vsi vlom brez izjeme v privatna stanovanja največ državnih uradnikov. Prvi vlom je bil izvršen na Resljevi cesti v stanovanju Velikana Finka. Vlomilci so odnesli za 7500 kron obleke. Kakor smo že poročali, je bil poskušen vlom pri oficijalu Josipu Cerarju na Cesti na Gorenjsko železnico. Vendar je Cerar vlomilca, ki si je naprtil še precej blaga, pregnal. V petek je bilo vlomljeno v stanovanje dr. Wallent-schagga v Šubičevi ulici in odneseno za 25 tisoč kron obleke. Tatovi so poskušali prejeti tudi vlom pri dr. Staudacherju v isti ulici, ki pa se jim ni posrečilo.

V noči od sobote na nedeljo so vlomilci najpreje vlomili v garažo trgovca Grobelnika v Knašjevi ulici in prerezali streho avtomobila, v nadi, da najdejo v njem kazen. Njihov up, pa se je ponesrečil, ker je bil avtomobil prazen.

Isto noč je bil izvršen drzen vlom v stanovanje univerzitetnega profesorja dr. Ivana Prijatelja. Ko je prišel g. profesor ponoči domov, je našel vrata stanovanja odprta in je opazil, da mu je bilo za časa njegove odsotnosti odneseno razne obleke in perila ter drugih predmetov za približno 4000 kron; odpeljano je bilo tudi 4000 K vredno damsko kolo. Isto noč je bil izvršen vlom v Kotarjevo barako v Anton Knezovi ulici. Tu so se vlomilci samo malo okrepčali. Pri vlovu pri stranki Keleč na Krakovskem nasipu je bil vlomilec prepoden. Poizkušan ali izvršen je bil vlom tudi pri inženjerju Remcu, vendar do sedaj še ni nič pozitivnega znanega.

Kakor je torej razvidno, morajo biti vlomilci, ki so specializirani za skoke skozi okna, dobro organizirani in izvršujejo svoje vlomilake pohode vedno v času, ko ni strank doma. Občinstvo opozarjamo, da svoja stanovanja dobro zaklepa in zapira, ker policija sama, ki operira s šestimi agenti, ni v stanju, da nadzoruje vse mesto. Zatorej naj bodo stranke previdne in pozorne na sumljive osebe!

V noči od sobote na nedeljo je bilo dalje vlomljeno v hišo posestnika Jarca v Hradeckega vasi ter je bilo odneseno okoli 4000 kron vredno kolo. Vlomilec je moral biti pravi prefriganeec, kajti pri hiši sta na verigah dva psečuvalja, ki ju je vlomilec znal popolnoma premetiti, da nista lajala.

Poizvedbe.

— **Zgubljen je bil večeraj popoldne tip pred št. Vidom dežnik.** Odda naj se Traov.

— **Izgubila je dijakinja v sredo 13. tm. popoldne torbico z večjo vsoto denarja** od liceja do Lepe poti. Dotična oseba, ki jo je našla je bila zapazena, torej je navedeno poznata, zato se jo prosti, da proti nagradi odda na naslov, ki se nahaja v torbici, ali na upr. »Slov. Naroda«.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

ZUNANJI MINISTER O RAZMERJU DO BOLGARSKE.

Sela narodne skupščine.

— **Beograd, 18. junija.** (Izv.) Sprejeto ob 13.30 Narodna skupščina je danes v podrobnosti razpravljala o prekoračenih kreditih ministrstva zunanjih zadev. Tem povodom so poslanci opozorili zelo ostro kritizirali zunanjo politiko naše vlade napram Bolgarski. Govorili so Svetozar Pri-bičević (dem.), prof. Iv. Sušnik (kler.) in Joco Jovanović (zemljoradnik). Takoj za njimi je povzel besedo zunanji minister dr. Ninčič, ki je v zelo obširnem ekspezu očrtal smernice zunanje politike napram Bolgarski, kakor tudi razloge, ki so bili merodajni, da se vlada ni spuščala v kake avanture.

V glavnem je zunanji minister temeljito zavrnil zahtevo, ki so jo nekateri forcirali, namreč, da bi morala naša vlada pričeti z oboroženo intervencijo proti Bolgarski in tako pripomoči Stamboliškemu do vlade. Ninčič je med drugim podčrtal dejstvo, da bi oborožena intervencija pomenila pravo vojno stanje med obema državama, vlada pa tudi ni imela ob meji nikakih večjih vojniš sil. Dalje je dr. Ninčič omenil, da bi bilo zelo vprašljivo, če bi bil Stamboliški voljan sprejeti vodstvo vlade s pomočjo naših bajonetov. Zunanji minister je končno kratko začrtal glavni pravci, po katerem naša vlada pazljivo zasleduje dogodke na Bolgarskem. Treba je najpreje ugotoviti, če so določbe neuiliske mirovne pogodbe kršene od strani sedanje bolgarske vlade, če sedanja vlada v resnici ne izpolni obveznosti pogodbe. Se je v tem slučaju po vzgledu Francije, ko se to faktično ugotovi, je umestna intervencija. Zunanji minister je dalje z vsoto odločnosti branil postopanje Romunske, ki je bilo napram naši kraljevini popolnoma pravilno in korektno.

Končno je zunanji minister izjavil, da si je vlada v savesti polne odgovornosti in bo znala braniti naše državne interese z vsemi sredstvi.

Narodna skupščina je po govornih nekaterih govornikov končala debato.

— **NAŠ KRALJ OBIŠČE PREZIDENTA MASSARYKA.**

— **Praga, 17. junija.** (Izv.) Kakor poročajo »Lydove Noviny«, namerava prezident Massaryk po končanem potovanju prebiti poletje meseca julija in avgusta na Slovaškem. Tam obiščeta prezidenta Nj. Vel. kralj Aleksander in pa romunski kralj Ferdinand.

— **BIVŠI KRALJ FERDINAND NA DUNAJU.**

— **Dunaj, 18. junija.** (Izv.) Tekom včerajšnjega dneva so se razširile vesti, da biva na Dunaju bivši bolgarski kralj Ferdinand in da je imel z dr. Radoslavom zelo važne politične razgovore.

— **Dunaj, 18. junija.** (Izv.) Današnji »Montag« pristavlja k vesti, da je na Dunaj prispel bivši kralj Ferdinand, še pripombo, da je njegov sodružnik izvedel od osebe, ki je bila pokolnemu Karlu Habsburžu zelo blizu, da Ferdinand v resnici biva na Dunaju. Bivanje Ferdinandovo na Dunaju spravlja v zvezo najrazličnejših političnih kombinacij. Padec Stamboliškega in novi politični režim v Sofiji vzbujata veliko zanimanje bivšega bolgarskega kralja, ki skuša zopet aktivno posesti v bolgarsko politiko.

— **»TIMES« O STANJU RDEČE ARMADE.**

— **London, 17. junija.** (Ruskulta.) Ob priliki angleško-sovjetskih pogajanj prinašajo »Times« nastopne podatke o rdeči armadi: 1922. leta je štela oborožena moč sovjetoletov okrog 950 tisoč mož. Do 1. januarja letošnjega leta je bilo to število znižano do 800 tisoč, sedaj pa šteje sovjetska armada samo 710 tisoč mož. Toda XII. komunistični kongres je sklenil, da se mora radi težkega gospodarskega položaja znižati tudi to število tako, da bo rdeča armada štela odsej 500 tisoč mož. Kar se tiče oborožitve, ima rdeča armada 2 milijona pušk, 14.500 težkih in 5700 lahkih strojnic. Tročnik pripisuje največjo važnost zrakoplovstvu in hoče zgraditi 10 tisoč bojnih aeroplanov. Toda to je samo želja, kajti do sedaj jih ima samo 200. Napadna je trditve, da Rusiji v tem oziru mnogo pomaga Nemčija. Večje naročnine za sovjetsko zračno floto se ne izvršujejo v Nemčiji, marveč na Angleškem in v Italiji. Nemčija je dala sovjatom samo 50 dobro izvežbanih pilotov.

— **PREPOVED ALKOHOLA V CARIGRAU.**

— **Carigrad, 17. junija.** (Havas.) Turške oblasti naznanjajo, da stopi prepoved prodaja alkoholnih pijač v Carigradu v veljavo s 16. junijem.

— **ROMUNSKA VLADA PROTI BOLGARSKIM BEGUNECIM.**

— **Bukarešta, 17. junija.** (Izv.) Romunska vlada je izdala obmejnim stražam in obmejnim političnim oblastem stroge odredbe, da ne smejo preko meje pustiti nobenega bolgarskega begunca, to so one osebe, ki so se borile na strani Stamboliškega proti novi vladi. Romunska se boji, da bi ti begunci ne začeli z agitacijo med romunskimi kmeti.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 18. junija.** (Izv.) Zaključek, Devize: Curih 15,90, 16,05, Pariz 5,50, 5,60, London 407, 412, Berlin 0,068, 0,07. Dunaj 0,124, 0,1255, Praga 2,65, 2,68, Trst 4,07, 4,09, Newyork 88, 89, Budimpešta, 0,92, 1.—, Valute: dolar 87, 88.

— **Curih, 18. junija.** (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6,05, Berlin 0,0046, Amsterdam 218,30, Newyork 5,5675, London 25,69, Pariz 35.—, Milan 25,55, Praga 16,88. Budimpešta 0,007, Bukarešta 2,80, Varšava 0,0005, Dunaj 0,00785, avstr. ž. krone 0,00785. Sofija 7,20.

— **Glavni urednik:** RASTO PUSTOLSEMEK.

— **Odgovorni urednik:** VALENTIN KOPITAR.

LETOVIČARJI IN BELA KRAJINA.

Prisel je čas, ko vse hiti na deželo, da se navzile svežega zraka. V posamičnih letoviščih primanjkuje stanovanj, posebno morská letovišča bodo letos številno obiskana. Naša slovenska letovišča so leto za leto skoraj polna, radi draginje pa postajajo nedostopna srednjim slojem, ki imajo savišča v poletnem času go drugih po-deželskih krajih. Jugoslovanska zveza za promet s tučji se opozorila v časopisih na razna letovišča, pri tem pa je popolnoma prezrla letovišča v Beli Krajini. Ta del naše zemlje je bil že od nekdaj pozabljen, slasti v času, ko ni bilo železniške zveze. Toda nova železnica bi morala naše mero-dajne faktorje privedi tudi v te kraje, ki po lepoti in drugih ugodnostih ne zaostaja-jo za drugimi.

Ko se pripelješ z vlakom iz dolgega predora pri Semiču, se odpre pred teboj krasen pogled na belo krajinsko kotli-ko, ki se razteza od Gorjancev do Kolpe in do kočevskih hribov. Po vseh hribovih vi-šjih posejane bele hišice — zidanice v vi-sogradnih, od koder se pogosto razlega ve-seleto petje zadovoljnih vnučurčnikov. Tam daleč za rodovitnimi polji se pa vije Kolpa, pekdanja mejaška proti Hrvaški. Po cel Beli Krajini je toliko prelepih bivalšč za letoviščarje, da se čudimo, da se tako redki oni, ki se vračajo leto za leto v te prelepe kraje. Ljudstvo v teh krajih je ve-sele, dobro in potrpežljivo. Potrebno je sa-mo pridne roke, ki bi organizirala dotok letoviščarjev in preprčani smo, da bo njih

število vsako leto večje. Kdor ljubi bivanje v vinskih gorah, ima na razpolago lepa središča: Semič, Črnomelj, Metlika. Kdor ljubi mir in si želi odpočitka v prosti na-ravi, ima na razpolago Gradac, Krupa, Ad-lešiči s Podgradom, Vinico itd. Tako pri-jetne in udobne vode za kopanje kakor je Kolpa, nima cela Kranjska. Toplota vode dosega včasih do 30° C. V tem oziru je prijetno središče Metlika, od katera je od-daljena Kolpa 10 minut. Prebivalci tukaj vživajo kopanje v Kolpi celo poletje od maja do septembra. Tudi stanovanja bi se dobila na razpolago, ako bi bilo to organi-zirano. So pa na razpolago prvovrstne go-stilne s sobami za tučje kakor n. pr. Mokar in Hranilovci v Metliki. V neposredni bli-žini Metlike so prelepe vinske gorice in drugi lepi kraji, primerljivi za izlete. Jug. Zveza za promet s tučji si bi pridobila mnogo zaslug, ako bi posvetila temu kraju več pozornosti. Med ljudmi se mora pred-vsem vzbuditi zanimanje za tujski promet in uspeh gotovo ne izostane.

Isto velja za Gradac in Črnomelj, ki imata istotako svoje krasote in udobnosti. V Črnomlju je istotako velik hotel Lakner s sobami kjer se dobi hrana in vsa po-strežba. V neposredni bližini Gradaca stoji velik grad Krupa, ki je last g. Zorca iz Semiča. Grad je prazen in ima do 30 sob, ki bi se bile uporabiti za letoviščarje. Hra-na bi bila na razpolago v Gradcu. Kdor ljubi mir in bivanje v gozdu, si bo gotovo izbral tu svoje letovišče, kjer ima tudi pri-liko za kopanje.

Vse to bi bilo seveda načrti za bodo-čnost. Do danes se ni za Belo Krajino nihče

zanimal. Letoviščarji, ki bi sedaj dobili sta-novanja in bi prišli v te kraje, se bi morali zadovoljiti s vsem, dasi bi bili gotovo zla-sti v Metliki in Črnomlju že sedaj dobro postreženi. Tudi cene so v primerj z dru-gimi kraji zelo nizke. Dolžnost poklicanih faktorjev pa je, da se pozabijo na Belo Krajino in da ji posvetijo več pozornosti za bodoča leta.

Naša mala letovišča in kopališča. Kadar gritiska poletna vročina vedno bolj in bolj in kadar se bližajo počitnice, se naše slovensko občinstvo začne zanimati za kopališča in letovišča na katerih je Slo-venija tako bogata. Velika naša letovišča in kopališča kakor Bled, Bohinj, Rogaška Slatina, Dobrna, Rimske Toplice imajo že svoj sloves in stalno kopališko in zdravil-ško občinstvo, ki prihaja tja ne samo iz Jugoslavije, ampak tudi že iz inozemstva. Letos se kaže posebno veliko zanimanje od strani Čehov, pa tudi iz Francije, Angleske, Madžarske in Avstrije, Poljske in Nemčije prihajajo številna povpraševanja. Cene v teh zdraviliščih in kopališčih so za one go-ste, ki prihajajo iz držav z dobro valuto, razmeroma previsoke, za naše srednje sloje pa skoraj nedosegljive. Zato obrača-mo danes pozornost naših srednjih slojev na letovišča in kopališča, ki sicer še ne razpolagajo z zdraviliško godbo in drugimi razvedrilji, kakor jih nudijo naša večja le-tovišča in kopališča, vendar nudijo značajna stanovanja, dober zrak, krsne izprehode mestoma tudi kopek ob neprisotnosti cenah. Stanovanja in mislija, ki vlada pov-sod po Sloveniji, je tudi v teh krajih raz-

položljivo število sob znatno zmanjšala. Vendar se da po primernem pravočasnem zanimanju torej najpozneje začetkom junija dobiti marsikatero lepo stanovanje bodisi v hotelih ali gostilnah, bodisi v pri-vatnih hišah. V tem oziru opozarjamo na sledeča letovišča: 1.) Ob Gorenjski želez-nici: Škofja Loka (pojasnila daje tamošnje olesjevalno in tujsko-prometno društvo), Podnart (pojasnila daje županstvo Ovišje), Podbrezje, Radovljica, Kamna Gorica, Kro-pa, Selce nad Škofjo Loko, Železniki, Lesce (hotel »Legat«, gostilna »Triglava« in pri Krištofu), Zirovnica, Begunje, Polje (po-jasnila daje hotel »Sturna«), Gorje, Podhom, Podkoren, Kranjska Gora, Molstrana, Ra-teče, Jezersko nad Kranjem (hotel »Kazi-no«), na letovišče in zračno zdravilišče dr. Globočnika v Kokri nad Kranjem. Planina (Sv. Križ) nad Jesenicami (restavracija »Planina«, gostilna »Koplar«) ter na pen-zijo »Grintavec« v Gradu Predvdor nad Kranjem. 2.) Izmed letovišč v spodnji sav-ski dolini opozarjamo posebno na: Radeče, Rajhenburg in Sevnico, Krško, Brežice ter na Čateške Toplice, ki so vse premalo znane, ravno tako tudi na Šmarjeteke top-lice pri Novem mestu na Dolenjskem, ki so letos popolnoma preurejene. 3.) V severni Sloveniji opozarjamo na penzijo »Büttner« v Sv. Lovrencu pri Mariboru (postala Sv. Lovrenc želez. proga Maribor-Prevalje), po-tem na Marenberg, nadalje na letovišče »Mirni dom« v Gornji Kungoti v dolini Pesnice nad Mariborom (lastnik dr. Fran-čeb) na Slovenigradec (hotel »Goll« in ho-tel »Suller«) s krasnimi izleti na Urško in po lepi Misinski dolini, dalje na prijazni

trg Konice (gostilna »Jelen«, Narodni dom, Stari ore) s krasnimi izleti na Pohorje in rečni kopeli v Dravinji, na letovišče »Vošnjakov dom« na Visolah pri Slovenski Bistrici (lastnica Marija Vošnjak). Jugoslo-venska zveza za tujski promet pričakuje v kratkem še nadaljnjih poročil iz mnogih drugih, še malo znanih letovišč ter je raz-devolje pripravljena, v kolikor so ji na raz-polago podatki v poštevi prihajajočih kra-jev nuditi upravljujočemu našemu občinstvu podrobne informacije. Zveza se nahaja se-daj začasno v prostorih ljubljanskega ve-lešela na Gosposvetski cesti. Telefon št. 140.

Razne stvari.

* Viljem v zakonskem jarmu. List »News of the World« opisuje življenje biv-šega nemškega cesarja Viljema v zakon-skem jarmu. Pravi, da je njegov družni zakon tragična zmota. V Doornu vlada žena Hermine in godi se le njena volja. Dolgo časa se je Viljem upiral, slednjič se je moral udati. Vrši se vse po njenih predpisih in Viljem mora ubogati kot otrok. Ko gre ob določenem času na spre-hod, ga žena pregleda, kako je oblečen, da se ne prehladi in ako kaj potoži, da je bolan, mora piti po sili razna zdravila, katera mu ukaže narediti; posebna ga za-liva z bobrovim oljem. Velik boj ima ob-čina z Viljemom, ker neče plačati nikakih davkov. On pravi, da je prišel v Doorn proti svoji volji, zato ne plača nič.

BERSON

Berson je in ostane najboljša kvaliteta znamka. Varuje čevlje, cenejši in trpežnejši je od drugih. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam priporoči Berson gumi podpešnike in gumi podplate.

Služkinja,

gnažna, ki zna nekoliko noma-ško in se razume na kuhanje. SE TAKOJ SPREJME. — Na-slov pove uprava lista. 6270

Nemehlovana soba,

po možnosti s posebnim vho-đom. SE ISCE ZA TAKOJ. — Stanarina postranska stvar. — Ponudbe pod »Takoj/6171« na upravo »Slov. Narod«. 6270

Znanja želi

mlad inteligenten trgovec z gospodnično ali mlado vdovo s premoženjem v svrhu ženitve. — Ponudbe če mogoče s sliko pod »št. 30/6227« na upravo »Slov. Narod«. 6270

Krasna velika omara

(vezljana), pripravna za kako restavracijo, knjižnico ali pi-sarniško arhivo, SE POČENI PRODA. — Ogleda se pri: Lotric in sin, Tesarska ul. 3. 6204

Stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in pritikljinami v novi ali stari zgradbi, event. z nameštajem. ISCE MLAD ZAKONSKI PAR brez otrok s 15. septembrom t. l. Cena postranska stvar. — Ponudbe pod »Inozemec« 20 na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 6301

Absolviran akademik,

znajoč slovensčino, srbohrvaščino, nemščino, laščino in fran-coščino v govoru in pisavi, z nekoliko bančne prakse, ko-respondent, strojepec, ISCE SLUŽBE V TRGOVINI, PI-SARNI ali kot domači učitelj. — Ponudbe pod Vestnost/6261 na upravo »Slov. Narod«. 6261

PRAVKAR JE IZŠLA NOVA KNJIGA

KSAYER MEŠKO:

= Naše = življenje

Cena brošurani knjigi Din 18.—, po pošti Din 21.—
Cena vezani knjigi Din 25.—, po pošti Din 28.—

Narod. knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica 7.

Otroško posteljico

PRODAJ. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 6236

Mehlovana soba

SE ISCE ZA DVE OSEBI s 1. julijem. — Naslov pove upravo »Slov. Narod«. 6237

Gimn. abiturijent,

potomni učitelj, ISCE ZA JU-LIJ IN AVUGST PRIMERNE SLUŽBE. — Ponudbe na upra-vo »Slov. Narod« pod »Gimn. abiturijent/6327«. 6237

Ženitna ponudba.

Vdovec z enim otrokom, 30 let star, se želi poročiti. Vdovec z nekaj premoženja niso izklju-čene. — Ponudbe s sliko na upravo »Slov. Narod« pod »Tajnost častna stvar/6332«. 6232

Gospodarski oskrbnik,

absolvent dvoletne kmetijske šole, z najboljšimi teoretičnimi in praktičnimi izpretnostmi, ne-ozžen, ISCE PRIMERNEGA MESTA. — Ponudbe pod »Lepa pisava/6328« na upravo lista. 6238

Gostilničarji pozor!

Večjo množino izvrstnega lju-tomerskega in haloškega vina letnika 1922 od 18 do 24 K in staro letnika 1921 od 32 do 40 kron liter TAKOJ NA PRO-DAJ. — Gjur VALJAK, »Grajska klet«, Maribor. 6314

Prf. Dr. E. Štajmer

ne ordinira do konca julija

Posestvo

(50 do 60 orolov) in HISA z gospodarskim poslopjem, v hi-šni gostilni in trafika, je zaradi razmer UGODNO NA PRO-DAJ. Istotam se prodaja tudi suha roba. — Ponudbe pod »Dolenjska« na Aloma Compa-ny, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 6324

Večji industrijski objekt

ZA IZDELAVANJE KOVIN-SKIH PREDMETOV z vodno močjo, stalno 24 HP, na dve vodni kolezi, z vsemi poslopji in vsemi zraven pripadajočim inventarjem (stroji), pet minut od železniške postaje PO ZE-LO UGODNO NA PRODAJ. — Delavske moči po nizkih cenah na razpolago. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6311

Lesni strokovnjak

iz Trata, z dolgoletno prakso in s trgovsko predizobrazbo, po-polnoma vešč tudi italijanskega ter deloma francoskega jezika. ISCE ODGOVARJAJOČE MESTO PRI VEČJEM PODJETJU ali ZAGI V JUGOSLAVIJI. — Ponudbe pod »Lesni strokov-njak« na: Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 6323

Izjava.

Podpisani Urban Štreit, ta-saraki mojster v Dravogradu, obžalujem, da sem razširjal ne-resnične vesti o Pavlu Ponde-lijak, krojaškem mojstru v Dra-vogradu, ter se mu najtopleje zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Dravograd, 13. junija 1923.
Urban Štreit.
tasaraki mojster 6329

1. Jugoslov. tvornica rišč in kljukic v Stražišču pri Kranju SPREJME spretnega samostojnega STRUGARJA. 6229

Doktor (juris)

z bančno prakso ŽELI ME-NJATI SLUŽBO v denarnem zavodu ali industrijskem pod-jetju. — Ponudbe pod »Dr. 3000 6322« na upravo »Slov. Narod«. 6322

Posestvo naprodaj!

Lepa velika hiša, velik vrt, njive, lep velik gozd. Leži ob glavni cesti. — Vse zasejano: vino-grad in sadnjak. Cena 60.000 Din. — Barbara Paar, Gornji Lakovec, Mokronog. 6315

DEŽNIKE popravljaja

TOČNO, SOLIDNO IN CENO. — Anton PAVLIN, Stran-ska pot št. 17, Ljubljana-Trnovo. 6333

CEMENT, OPEKA

in PREMOC, vsaka množina PO ZNIZA-NIH CENAH NA RAZPO-LAGO pri H. Petrič, Ljub-ljana, Dunajska cesta št. 33 (skladišče »Balkan«, Telefon interurban 366. 6320

PNEU-MATIKO

VSEH ZNAMK ZA AVTOMOBILE IN KOLESA

J. COREC

LJUBLJANA: PALAČA LJ-KR-BNK

Kot učenka

SE SPREJME V TRGOVINO MESANEGA BLAGA ZDRA-VA DEKLICA, katera ima ve-selje do trgovine, vsaj nekoliko nemško govoreča in bi bila pri-pripravljena po možnosti tudi v kuhinji pomagati. Učna doba tri leta. — Naslov pove uprava »Slovenskega Narod«. 6135

Agilen ZASTOPNIK,

dober trgovec, kateri je že več let zaposlen v trgovski stroki s strojnimi orodjem in dobro ve-seljan v tovarnah in zagah, SE SPREJME ZA TAKOJSEN NASTOP. Prednost imajo do-tični reflektanti, katerim je do-bro znana Slovenija in Stajer-ska. — Ponudbe z natančno označbo dosedanjega delovanja je nasloviti na upravo »Sloven-skega Narod« pod »Zastopnik 1000/6338«. 6338

Knjigovodja-bilančnik,

uren hrvatski in nemški kores-pondent, SE ISCE ZA TA-KOJSEN NASTOP. Ozira se samo na prvovrstno, ne čez 30 let staro moč s prakso. — Po-nudbe pod »Izkušn/6317« na upravo »Slov. Narod«. 6275

Kumno, janež,

RDEČO DETELJO, SEMEN-SKO AJDO, LIPOVO CVET-JE, SUHE GOBE itd. plačuje najbolje — SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 6275

Nastavljenec tvrdke Ivan Perdan naznanja s tem tužno vest, da je njih dobri šef, gospod

JOSIP PERDAN

veletrgovec, svetnik trg. zbornice itd,

po dolgi, težki bolezni na Dunaju preminul.

Bodi mu časten spomin!

V Ljubljani, 18. junija 1923.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je v petek, 15. junija 1923 zvečer preminul njen prezasluzni, dolgoletni pravi član, gospod

Josip Perdan

veletrgovec in hišni posestnik v Ljubljani.

Z blagim pokojnikom je trgovska in obrtniška zbor-nica izgubila zvestega, visoko cenjenega člana, ki mu ohrani trajno hvaležen in časten spomin.

V LJUBLJANI, dne 16. junija 1923.

SUHE GOBE

ponudite tudi

KMET & CO.

Ljubljana, Gospodarska 12.

Več dobrih pleskarskih pomočnikov sprejme proti dobri plači
JOSIP JUG, LJUBLJANA, Rimska cesta 16

Naznanilo.

LIPA, zadruga mizarjev z o. z. v Št. Vidu, je **otvorila svojo obrt**. Prevzema vsa stavbena in pohištvena dela po konkurenčnih cenah. Delo solidno. Postrežba točna. Stalna zaloga mizarjskih in tapetniških izdelkov. 6224

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“.

Več rabljenih postelj

KUPIM. — Oglasi se je takoj v kavarni v Narodnem domu. 6319

DOBRO OHRANJEN VOZIČEK se prodaja.

Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6316

Trgovski delavec,

priden in pošten, neomadeževan, ne preteklosti, SE SPREJME V STALNO SLUŽBO. — Vstop takoj. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6312

ODDAM

moderno stanovanje

v celotni I. nadstropju moje, 10 minut od »Zvezde« oddaljene vili podobne enonadstropne hiše, obstoječe iz petih parketiranih sob, kopalnice in vseh pritliklin onemu, ki mi posodi 150.000 dinarjev proti vknjižbi. Električna luč, solčna lega. — Tudi prodam hišo po zmerni ceni. — Ponudbe pod »Zelo redka prilika/6303« na upravo »Slov. Narod«. 6143

Citire, dobro ohranjene, na prodaj.

poizve: Ljubljana VII. (Sp. Šiška) Gasilska c. 240. 6325

Krojaški šivalni stroj,

v najboljšem stanu, PO ZELO UGODNI CENI NA PRODAJ. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6331

Prva hrvatska veletrgovina železa in železne industrije FER,

DO HIRSCHL K. D., Zagreb, išče **URADNIKA** z lepim rokopišom za vodenje kartoteke (Lagerbuch). — Pisane ponudbe naj pošljejo samo večje sile na zgoraj navedeni naslov v Zagreb. 6298

Lepa mobilna, parketirana soba se odda

v mali hiši z uporabo vrta, separirani uho, v sredini mesta. Cena zmerna. Prednost imajo oni, ki bi proti polni varnosti posodili po primernih obrestih potrebno svoto za popravilo hiše. Ponudbe z natančnimi podatki pod »Mirno in snažno 6143« na upravo Sloven. Naroda. 6143

Nova trgovska oprava

JE POD ZELO UGODNIMI POGOJI NAPRODAJ. — An-drej Pance, Gradac 12. 6291

Dve novi tračni žagi

(Bandsäge) premér 70 cm, na električni pogon, težka ca. 650 kilogramov, PO ZELO UGODNI CENI NAPRODAJ. — Naslov pove uprava lista. 6288

Kupim delnice

TRBOVELJSKE PREMOGO-KOPNE DRUŽBE. — Takošnje ponudbe je poslati na naslov: Ciril Lendovšek, tajnik okraj. hranilnice, Škofja Loka. 6280

Trstiezastrope

izdeluje in prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah. Pri večjih množicah znaten popust. **ANTON STEINER**, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.

Pisalni stroji, potrebščine

mehanična delavnica (popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6-1.

Klavirska delavnica

R. WARBINEK Ljubljana
Blišerjeva ulica 5.

Popravilam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno.

POZORI

5307
Originalna Puchova dvokolesa z dobro pneumatiko po Din 1900. Več najnovejših motorjev, novih in rabljenih in različnih otroških vozičkov po ceni na prodaj. **„TRIBUNA“ F. B. L.**, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Pristni, naravni

malinčev sok

s sladkorjem vkuhan po 21 dinarjev za 1 kg nudi lekarna **dr. G. Piccoli - Ljubljana** Dunajska cesta

Poznani Maršnerjevi

„šumeči“

(Brause)

limonadni praški kakor tudi vse vrste bonbonov, keksov, čokolade, vafelnov za sladoled itd. se dobi vedno v veliki izbiri pri trdki

Josip Vitek

Ljubljana, Krekov trg 8. (zraven Mestnega doma.)

Zahtevajte cenik! Na debelo 5609

Potapljači!

(ronolci)

Iščemo 5-6 izkušenih potapljačev za nujna potapljaška dela v neki daljinski luči. Globočina 17-35 m, zdravniški nadzor. — Potapljači dobre držine, hrana in stanovanje brezplačno. Za nujna in težka dela posebni dogovori. Za posebno dobre potapljače trajno in dobro nameščenje. Ponudbe z navedbo zahtevane dneve, doslej izvršenih potapljaških del in časa zračeta dela je poslati čim prej na

A. Pavlovič & Mihajlovič, Beograd, Jakšićeva ulica 15. Prednost imajo rokodelci tesarji ali ključavničarji. 6129

OLEUM d. o. o. LJUBLJANA

je preselila svojo pisarno

Pred Škofije št. 1

(vis à vis magistrata)

Vsakovrstni okrogli les

kupuje vsako množino po najvišjih dnevnih cenah

parna žaga SLOGRAD

prej Peter Keršič, Ljubljana, Sp. Šiška
Žaga tudi les po naročilu na vsakovrstne dimenzije.

Pozor! Iz prve roke! Slanina!

Redka prilika se daje vsaki varčljivi gospodinjici, da si oskrbi domačo potrebo s prvorazredno
I. belo debelo slanino po 1 Kc,
I. posušeno slanino po 1 Kc,
I. paprika-slanino Kc.

Razpošiljam počeni od 5 kg naprej v poštinih za-zitkih ali po železnici, brzovozne proti povzetju.

Gj. P. PRODANOVIC, Novi Sad (Vojvodina)
Eksport — Import.

Uradniki, pozor!

V sedanjih težkih časih bodite skrajno previdni pri nakupu čevljev in ne kupujte dragih, netrpeljivih modnih in luksuznih izdelkov temveč le praktične, trpežne in lepe čevlje, ki jih edino dobite v

Zalogi čevljev

A. Schweitzer, Ljubljana,
na Pogačarjevem (Sadnem) trgu v paviljonu.

Moški čevlji, ročno delo že od 165 Din naprej. Nudim tudi to posebno udobnost, da sprejemam od svojih odjemalcev čevlje v popravilo. 6142

P. t.

Konečno se nam je posrečilo, neposredno od prve in največje ameriške tovarne hranil

Wrigleyjeve (žvečilne) gumi bonbone (Chewing Gum) uvažati.

Ti Wrigleyjevi (žvečilni) gumi bonboni so pripravljani iz najboljših želišč Amerike, kakor krizantem, sokov osvježujočih listov in je z ozirom na to ponaredba istih vsled njihove prvotnosti in učinkovitosti nemogoča.

Profesor Allan Johnson piše v Edinburger medicinski reviji sledeče:

Wrigleyjevi žvečilni gumi bonboni so okrepljeno za turiste in športnike. Ohranijo in pomnožijo vstrajnost, zadržujejo žejo in glad, zmanjšujejo znoj, učijo celo strastnega kadilca vzdržati se tobaka in ohranijo ustno votlino trajno mokro in svežo.

Dobi se povsod in pri **generalnem zastopstvu**

Drogerija Adria, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 5.

HAMBURG AMERIKA LINIJA
in
UNITED AMERICAN LINES INC.

Filijalka

Simon Kmetec, Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne listke.

ODHOD IZ LJUBLJANE VSAKI TEDEN.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. DRAŠKOVIČ Zagreb,
„B“ cesta pri državnem kolodvoru.

PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. — Susak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buč Diodicejanova obala 13. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitoli: Gjorgje J. Dimitrijevič & Komp., Bulvard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlovič, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Tvrška Ivan Perdan naznanja pretužno vest,
da je po dolgi, težki bolezni preminul na Dunaju njen
inejitelj, gospod

Josip Perdan

veletrgovec, svetnik trgovske zbornice i. t. d.

Vzornemu šefu bodi ohranjen časten spomin!

LJUBLJANA, 18. junija 1923.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš pre-dobri soprog, sin, brat, stric, zet in svak, gospod

Josip Perdan

veletrgovec in svetnik trgovske zbornice

po dolgih, neizmernih mukah, previden s tolažili sv. vere
dne 15. junija na Dunaju bogu vdano preminul.

Truplo blagega pokojnika se prepelje v Ljubljano
ter se dan pogreba pravočasno objavi.

LJUBLJANA, 18. junija 1923.

Rodbine Perdan-Hieng-Urbanc.

Posebna naznanila se ne bodo izdala.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Dr. Dralleja
brezova voda
zabranjuje izpadanje las, laži njih rast, Vas obrani prhljaja in srbenja.
Osvažuje živce!
Glavna zaloga za preprodajalce
ISIS, d. d. odjel Juri Dralleja, Zagreb,
Palmotičeva ulica broj 66.